

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՄԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ 1

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 7, 1911.

Ն⁰ 2

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍ

ԱՆՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԷ

Միւթեվեմա եղմիսծի՛ն Կարողիկոսը.
— Էրմ. Միլլէթի ումումս սէվկիւլիւ օլան
միւթէրէմ. Հայրապետինի վէ «Հայրիկ»ինի
զայ էյլէտի : Վեհ. Տ. Տ. Մատթէոս Բ.
հայաթընըն թա կէնճլիք կիւնէրինստէն հա-
զիզի շէնսաթ կէսթէրէն եանի հագիգաթ
վէ ֆարզ թարիգինտէ սէպաթ իւզրէ իլէ-
րի կիտէն պիր զաթ օլմուշ իտի : Կէչէն Կի-
րակի կիւնիւնտէ ճիւմէ Էրմ. քիլիսէլէրին-
տէ, խուսուսա իոթմանպօլըն Մայր Եկեղե-
ցիսինտէ, միւշարիլէյհին զիքրինէ իճրա է-
տիլէն մէրասիմ ի րուհանիյէ էսնապընտա
էհալինին իպրազ էյլէտիյի հիտիյաթ հէր
թարաֆտա պուշը պէյան էյլէմիշ տիր :
Միլլէթ միւթէվէֆիա ի միւշարիլէյհէ «Տէ-
միր Փաթրիգ» թէսմիյէ էտէրէք անըն շէ-
նսաթընը վէ «Հայրիկ» թէսմիյէ էտէրէք
անըն սընսագ գալպինի թարիֆ էթմէք իս-
թէմիշ տիր : Միլլի իլէր իլէ օլրաշտըղը
վազթ խասիմլէրին մուսախէզէսինտէն, վէ
Փաթրիգիյի միւտտէթինտէ Ապաիւ Հա-
միտին զազապընտան գօրգմայան պիր քիւմ-
սէ ֆիլվազը տէմիր կիպի պիր իրասէթէ
մալիք օլմուշ օլմագ կէրէք տիր : Իլանը

հուրրիյէթտէն սօնրա անըն Տէրիսաատէթէ
վիւրուարնտա էհալինին կէսթէրտիյի հիւր-
մէթ վէ շէվգ. ու շէթարէթ անճագ գը-
րալլարա կէսթէրիլէն նէվտէն իտի : Մատ-
թէոս Կաթողիկոս քէնտի շէյսուխէթի էս-
նապընտա պիլէ տինի տաիրէտէ հիւրրիյէթ-
փէրվէրանէ էֆքեար պէյան էթմէքլէ քէն-
տիսինին պէօյիւք գալպ իլէ պէրապէր պէօ-
յիւք ազլա տա մալիք օլտուղընը իսպաթ
էյլէմիշ տիր : Երուսաղէմտէ մէնֆի իքէն
մուգատտէն շէհրի զիյարէթ էտէն Փրօ-
թէյթման վէ սաիր քիլիսէլէրէ աիս Էրմէ-
նիլէրէ իպրազ էյլէտիյի լէթաֆէթ, Կաթո-
ղիկոս թային օլունսուգտան սօնրա քիլիսէ
իպահաթընա տաիր գուրտուղու թէտպիր-
լէր, անըն տին տաիրէսինտէ թաշտըղը
Եիւքսէք թէսալվուրլարա տէլալէթ էտէր-
լէր : Լաքին հազըդ քի միւշարիլէյհէ թէ-
շէպաիւս էթտիյի տաիրէլէրտէ միլլէթէ
պագի գալըր պէօյիւք էտէրլէր պրագամա-
տը : Փաթրիգիյի էսնապընտա պիլա չիւպհէ
քէնտի տաիրի տիկէր ճիւմէմիղըն էթտիյի
կիպի Էվրօփա տէվլէթլէրինէ, խուսուսա
Խնկիլթէրայա լուզումընտան զիյատէ էմ-
նիյէթ էյլէտի : Սօն տէֆա Փաթրիգ վէ
Կաթողիկոս օլտուղընտա իսէ արթըզ շէյ-
խուխէթ, խուսուսա ուզըն միւտտէթ տէ-
վամ էթմիշ օլան հալը մէնֆիտէն սօնրա

կէլէն շէյխուխէթ, քէնտինի ֆաալիյէթ տալիւսինտէն չէքիլմէյէ մէճպուր գըլմը իտի: Պիղէ կէօրիւնիւր քի էրմէնի քիլիսէսինին կաթողիկոսալուգ մէմուրիյէթինէ շուսոն տէֆալարտա օլտուղու կիպի ֆաալիյէթ միւտտէթլէրինի կէչիւրմիշ օլան միւսինն զաթլար թային էթմէք փէք քեարը ագիլ տէյիլ տիր: Մէքքիւր մէմուրիյէթլէրտէ տահա չօգ իճրաաթ կէօրմէք իսթէնիլիւր իսէ տահա տինճ զաթլարըն թայինի լազըմ կէլիւր: Պու միւնասիպէթլէ թալլալըն մուխապիւրինին սէօղլէրի շայսնը աիգգաթ տըր: Միւմաիլէյի միւթէվէֆֆա կաթողիկոսըն ֆէզալիլինի մէտհ ու սէնա իլէ թատաա էյլէտիքտէն սոնրա տէմիշ տիր քի, «Միւշարիլէյիին խալէֆինի պէքլէյէն իշ փէք գօլայ պիր իշ տէյիլ տիր: Անլէրէ ըիյասէթ էտէճէյի ճէմաաթ էվիլէքի կիպի միւշթէրիք թէատտի պարը կիրանը ալթընտա պիրլէշիլ վէ միլլի հայաթըն պիր ալաթէթի սայարգլարը քիլիսէյէ սարըլըպ գալմը օլան պիր քէօյիլ գալմ տէյիլ տիր: Շիմտի անլէրին արապընտա զէնկին թիւճճար սընֆը վար տըր: Պու տէֆա կաթողիկոս ինթիխապընտա Մարսիլիա վէ Ամէրիգատան տա մուրախիսալար պուլունաճաղ տըր: Բուսիա վէ թիւրքիստա կիթտիքճէ արթմագտա օլան միւթէալլէմ պիր սընֆ տա վար տըր: Պու կիւն բուհանի պիր ըէիսին պու սընֆ էհալիյէ նազարէն թութաճաղը մէվզը փէք կիւճ պիր մէսէլէ տիր: Վէ քիլիսէ միւթաթագլէրտէ պու մէվզիին էհէմիլիյէթինի հիսապա ալարագ քէնտի կազմակերպորիւնը անա կէօրէ թէրթիպ էթմէյէ մէճպուր օլաճաղ տըր:»

Օրմանեաւն մէսէյէսի. — Իլանը մէշրութիյէթ իւղէրինէ էրմ. ճէմաաթ արասընտա էն պէօյիւք հիւճուսա մարուզ օլան զաթ օ էսնատա ֆաթրիլիք քիւրսիսինտէ պուլունան Օրմանեան արքեպիսկոպոս իտի: 1908 Դեկտեմբերի 1-ին ժողով թարաֆընտան թային օլունան հէյէթ ի միւֆէթթիլէ

պու իքի սէնէ զարֆընտա միւմաիլէյի ալէյիինտէ կէթիլիլէն իթհամաթը վէ անլէրէ վէրիլէն ճէվապլարը տինլէյիպ կէլէն հաֆթա քէնտի գարարլարընը Ազգ. Ժողովա թագաթիմ էյլէմիշ տիրլէր: Հէյէթ ի միւֆէթթիլէ միւմաիլէյի ալէյիինտէ հուլուրլարընա թագաթիմ օլունան 23 իթհամաթտան գըմը ազամընը պիէսա, պիր գըմընը տա էհէմիլիյէթտէն արի պուլմուշար տըր: Իթհամաթտան պազըլարը աթիտէքիլէր տիր. կէյա միւմաիլէյի Սահմանագրութիւնա թէվֆիգէն իշլէմէք պապընտա վէրսիլի ահտընագլ էյլէմիշ, թագրիլլէրի եալընըլ քէնտիսի իմգա էյլէմիշ, քէնտինէ մուխալիֆ էֆքեարաա պուլունանլարը թէհաիա վէ իսաֆէ էյլէմիշ, Միլլէթին մէզարիսթանընը հիւքիւմէթէ վէրմէյէ ըիզա կէօթէրմիշ, Ապտիւլ Համիտին մէսէլլինի թէպրիյէ իշիւն Լահէյ սուլհ գոնֆէրանսընա թէլէղրաֆ չէքմիշ, վէ սաիրէ: Պու հէյէթ ի միւֆէթթիլէնին գարարը միլլէթ թարաֆընտան նէ սուրէթլէ թէլագգը էտիլէճէյի տահա մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, պիլգճէ Օրմանեան հազըթլէրի իլանը մէշրութիյէթի ճէմաաթ վէ պիւթիւն էհալիլիլ պիրլիքտէ մէսէրրէթլէ թէլագգը էթմէքլէ պէօյիւք պիր եանըլ էտիպ քէնտիսին էհալլինն նախօշուտիսինէ մարուզ գըլտըլը միսիլիւ, էհալի տախի նասըլ իսէ քէնտի նախօշուտիսինի փէք միւպալաղալլ վէ նալայիգ պիր սուրէթտէ իպրաղ էյլէմիշ իտիլէր. Իւմիս էտէրիլ քի հէյէթ ի միւֆէթթիլէնին վէ Ազգ. Ժողովուն ճիտտի ճէհալլէրի սայէսինտէ պու մէսէլէ հէր թարաֆը թասիհ էտիլիւր:

Փարլամենթոսա նէզաֆէթ. — Պու եագընլարտա փարլամէնթոտա ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ էսնապընտա մաթթթէսսիլի սօգաղ մէնզարէլլինէ միւշապիհ պազը հալլար կէօրիւլմիւշ տիր: Խուտուսա սոնթալաթ պէյ—Տօգ. Արիֆ Իսմէթ հատիսէսի շէրէֆ ի միլլիսինի թանըյան հէր Օս-

մանըլը միւքէտտէր գըլմըլ տըր : Պիր նազըրըն վէ Օամ. մէպուսըն քէնտի լիսանլարընը զապթ էտէմէյէրէք եէքտիկէրի ալէյինտէ էհվէն թապիրլէր գուլանմալարը միլի հայաթըմըզըն արգասընտա հալա եիւքսէք աէրէճէտէն միլի պիր սիրէթին պուլունմատըզընա տէլալէթ էտէր : Փարլամէնթօ միւզաքէրաթընտա շախսիյէթէ էնմէք ճաիզ օլմատըզը շէօյէ տուրսուն, էօյէ պիր հուզուրտա իթալէ ի լիսան էթմէք մէտէնիյէթ ալէյինտէ տահա պէօյիւք պիր գուսուր տըր : Էկէր պիզ Օսմանըլըզ իսմինի եիւքսէլթմէք վէ Եէնի թիւրքիանըն շէրէֆինի արթըրմագ իսթէյօր խէք թիւրքէտէ ումումի օլան էանա թապիրլէրի սալթ րէսմի մագամլարըմըզտան տէյիլ, հաթթա ումում էհալիմիզ արատընտան տախի թէպիտ էթմէյէ չալըմալը իզ : Կէչէնլէրտէ Խնկիլթէրրատա վուզու պուլան ինթիսապ էսնասընտա պազը նաթըզլարըն պիր ալ նէզաքէթսիզ լիսան գուլանմալը իզգէրինէ թալլիզ զազէթասը պիր պաշ մէգալէսինտէ, սիյասի միթինկէրաէ ախլագը հասանէ մատտէսի իզգէրինէ էհալիյէ կիւզէլ պիր նասիհաթ վէրմիշ խաի : Պու խուսուրտա պիզիմ էհալիմիզին վէ մէմուրլարըմըզըն տահա զիյատէ տիզգաթ ու իհթիմամիէ մուամէլէ էթմէսի վաճիպ տիր : Իսրանպօլսա գօլէրա. — Իքի սյտան պէրու Իսթանպօլտա գօլէրա մէվճուտ իսէտէ մուճիպ ի էնտիշէ պիր հալ քէսպ էթմէտի : Իսթանպօլ կիպի գալապալըզ վէ մուխթէլիֆ էհալիսի, տօլաշըզ վէ փէք թէմիզ օլմայան սօգազլարը պուլունան պիր շէհրտէ գօլէրանըն էվվէլլէրի օլտուղու կիպի փէք թէվէսաիւ էթմէտիյինին սըրըր հիւքիւմէթին իթթիսազ էթտիյի թէտապիրտէ վէ էհալինին գօլէրանըն սէպէպի վէ թապիաթը հագգընտա զիյատէ մալիւմաթը օլմասընտա արանըմալը տըր : Հիւքիւմէթ իլք ֆուրսաթ իլէ շէհրին սու

մէնպաալարընը իսթիլաթտան մէն էթտիյի կիպի գօլէրանըն հէր զուհուր էթտիյի մահալ խանէ, տիւքքէան եա խան, նէ տէ օլուրտա, հէման գօլտօն ալթընա ալըպ, ինթիշարընա մանի օլտու : Պու պապտէ հիւքիւմէթի մուսխէզէ էտէնլէր օլտու իսէ տէ, պիզճէ հէր շէյի հիսապա ալարազ էյի պիր նէթիճէ հասըլ օլտու : Տիւշիւնիւմէլի տիրքի պուրտա փէք չօգ էհալի հալա գօլէրանըն մէվճուտիյէթինէ ինանմայօր վէ փէք չաղու տա «Տօգթօրլար թութուլանը իլաճ վէրիպ թէլէֆ էտիյօրլար իմիշ» կիպի սաշմա վէ ճանկէրանէ արաճիֆլէրէ ինանլարլար : Պունուն իլէ պէրապէր էհալինին գըսմը ալամընըն գօլէրա միգրօպլարընըն, իլլա պիր եօլ իլէ միտէ վէ պազըրրազլարա իտիսալ օլունմասը շարթ իտիյինի, վէ 100տէ 90ը սու իլէ եուտուլաուղունու պիլմէսի վէ սուլարը գայնատըպ եալընըզ աթէշտէն կէշմիշ շէյլէրի եէմէսի տախի չօգ թէէսիր էյէմիշ տիր : Ձէմանըմըզտա գօլէրանըն տախի պօղազը ինսանլարըն էլինէ կէշմիշ տէմէք տիր վէ արթըզ անտէն գօրգմայըպ իսթէտիյիմիզ կիպի օյնայա պիլիլիզ : Էմին իզ քի ճէհալէթ գափուտան տըշարը չըզտըզճա, գօլէրա տախի թէաստուպ իլէ էլ էլէ ալըպ հէման սափուշաճազլար տըր :

Ֆրանսա. — Ֆրանսա հիւքիւմէթի կէչէն սէնէ պիւթիւն Ֆրանսանըն, պէրքիտէ էվրօփանըն ասայիլինի թէհտիտ էյլէյէն կրէվ թէհլիքէսինին թէքէրրիւրինտէն միլլէթի խէլաս էթմէք իշիւն եօլլար տիւշիւնմէքտէ տիր : Փարլամէնթօյա պու մագսէտ իշիւն թագտիմ օլունան լաիհատա սապօթաթըն, եանի վէսաիթ ի ճէպրիյէյէ միւրաճաաթ էթմէքլիյին շէտիտէն միւճազաթ էտիլմէսի, ումումի միւ էսսէտաթտաքի, խուսուտա շմէնտըֆէրլէրտէքի ամէլէնին, կրէվ էթմէլլէրինին մէն էտիլմէսի, վէ ամէլէ իլէ սէրմայէտարան արատընտա զուհուր էտէճէք մէսէլլէրին թաթիլ ի էշլալ եախօտ միւսատէմէ իլէ տէյիլ անճագ միւսալահա

վէ գօմիսիօնար թէշքիլի իլէ թէսվիյէսի իչին հօլլար թափսիյէ հտիլմէքտէ տիր : Թրանսա հիւքիւմէթի Սօսիալիսթլէրին խօստաա Անարչիսթլէրին շէտիտ վէ թէհլիքէլի մէսլէյինին հէմ էհալի իչին հէմ տէ հիւքիւմէթ իչին զայէթլէ մուզիրր օլտուզընա գանի օլմուշ օլարագ, Մ. Պրիյան քէնտինին Սօսիալիզմէ օլան մէյլինէ բաղմէն պու գանուկարը փարլամէնթօյա գապուլ էթտիրմէյէ սայ էյլէմէքտէ տիր :

Իսփաանիս.—Փօրթուղալտա ճիւմհիւրիյէթին իլան օլունմաւր իւզէրինէ Իսփան հանըն տա հազընտա այնի մէսլէյէ սալիք օլաճաղը մէմուլ օլունմագտա իքէն, հալա էօյլէ պիր թէշէպպիւս միւշահատէ հտիլմէմիշ տիր : Պունը պաղըլար շու սուրէթլէ թէֆսիր ու իղահ էտիյօրլար, վէ տէյօրլար քի Իսփանիսթլար շիմտիլիք քէնտի գրալ վէ գրալիշալարընտան մէմնուն տրլար : Հիւքիւմէթ գանունը հասաիյէ թէվֆիդէն մուամէլէ էթմէքտէ օլտուլ ճա հաստի պիր թէպէտտիլէ խօստաի պիր իհթիյաճ հօգ տրլ : Վէ Իսփանիս պունտան էվվէլ (1873 տէ) ճիւմհուրիյէթի թէճրիպէ էթմիշ իսէ տէ, նէթիճէսինտէն մէմնուն գալմատըղը իչին թէպտիլ ի մէսլէքէ մէճպուր օլմուշ խտի : Վէ շիմտի ճիւմհուրիյէթին թէհէմինի իչին էլզէմ օլան իքի շարթ հանի օրտու վէ փարա հալա էլտէ հտիլմէմիշ օլտուզու իլին պէօյլէ պիր թէշէպպիւսին սէմէրէսիլ գալաճաղը անլալլմագտա տրլ :

Չինսէ քալիմ ու քէրպիյէ.— Չինին տօթլարը օրտաա թալիմ ու թէրպիյէյի ումումիլէշտիլմէյէ պիւթին գուվլէթլէրի իլէ չալըշմագտա տրլար : Վէ պու մագսէտ իլէ էն զիյատէ ճիտտի պիր սուրէթտէ չալըշանլար Ամէրիգալլար օլմուշ տրլ : Պունտան 20 սէնէ ագտէմ Չինիլէր քէնտիլէրին աթիլ ուսուլը թալիմէրի ճիհանտա էն էյի ուսուլ տրլ տէյու զանն էտէլէր վէ անըն իսլահը իմքիանաղ տրլ տէյու տիւշիւնիւրլէր խտի :

Բէզալիք էճնէպիլէր Չինիլէր արասընտա հէնի ուսուլտա թալիմ ու թէրպիյէյին ումումիլէշմէսինի իմքեանաղ սայարլար խտի : Էհալինին 100տէ 99ը օղուլուպ հաղմագ պիլմէզ, վէ անլէրին պու շէյլէրի էօյրէնմէսինէ ապա լուզում եա իհթիյաճ հօգ տրլ տէրլէր խտի : Լաքին շիմտի պիւթիւն Չինմալինտէ թալիմ ու թէրպիյէյի մէճպուրի գըրմագ իլին հօլլար տիւշիւնիւմէքտէ վէ պու թէտապիլին մուվաֆֆապիյէթ պուլաճաղընա իւմիտ հտիլմէքտէ տիր : Պիր գաշ սէնէ էվվէլ պիւթին Չին էհալիսի արասընտա ումումիլէթլէ ճարի օլան աֆիյուն իլմէք ուսուլունուն տէֆ վէ նէհի էտիլէպիլէճէյինէ սայքի հիլ պիր քիմնէ ինանամագ խտի : Լաքին Չինիլէր պիր տէֆա օ մուզիրր ատէթին թէրք էտիլմէսինին լուզումընը հիսա էտինճէ տէր ագապ անըն իչին էն միւէստիր ուսուլլարը գուլանտըլար վէ մագսէտլէրինէ տէ խայլըճա վաալլ օլտուլար : Կէշէնլէրտէ Ինկիլիլ սէֆիրի պաղը ատէմէր կէճտէրիպ պիր գաշ սէնէ էվվէլ աֆիյուն իսթիմալընա զայէթ էսիր օլմուշ օլան պիր վիլայէթտէ թահգիլաթ իճրա էթտիրտիյինտէ, օրտաա մէգքիւր ատէթին քիւլիյէն տէֆ օլմուշ իտիլինի վէ նիշէ եէրլէրտէ աֆիյունն էսէրի գալմամըլ օլտուզընը անլամըլ տրլ : Չինին տօթլարը թալիմ ու թէրպիյէյին ումումիլէշմէսինին տէ էօյլէ սէրիէն մէվզը ի իճրայա գօնուլաճաղընը իւմիտ էթմէքտէ տիրլէր :

Չին էհալիսինին պու տէրէճէ նաղարը տիլգաթընը ճէլպ էյլէյէն պու մէսէլէ հազգ իւզրէ պիլիմքինի տէ ճէլպ ու տալէթ էթսէ կէրէք տիր : Պու կիւն Թիւրքիանըն միւհթաճ օլտուլու էն պէօյիւք շէյ ումում էհալինին ուսուլը ճէտիտտէ թալիմ ու թէրպիյէ հտիլմէլէրի տիր : Պու նէլ թալիմ ու թէրպիյէ հէմ մէմլէքէթին սէրվէթինի արթըրաճագ հէմ տէ մէշուլթիյէթին թալէպ էյլէտիլի մուգ-

Թէտիր ատեմէր եթիշտիրէճէք տիր: Հալ շու քի իլան ը մէշրութիյէթտէն պէրու կէ-
րէք էհալիճէ կէրէք հիւքիւմէթճէ էն զի-
յատէ իհմալ պուլունտուղումուզ պիր ճի-
հէթ վար իսէ օ տա եէնի ուսուլտա թա-
լիւ ու թէրպիյէյի ումումիլէշտիրմէք պա-
պընտա օլմուշ տըր:

ԹԱԼԷՊԷ ՎԷ ԱՄՔԻՐԼԻՔ

Խրիսթիանաւարտան ապէր պընմասը էվ-
վէլա իսայալը թալթիք էտէն պիր միւշէվ-
վիգ վէ պու մէմէքէթին խրիսթիան էհալի-
սինէ հուրրիյէթին հագիգիլիյինի իսպաթ
էտէն պիր տէլիլ մագամընտա թէլագգը
էտիլիօր իտի: Լաքին խրիսթիան կէնճէրին
էնանը կէլիպ անլէր սիւրիւ սիւրիւ օր-
տույա տալիլ օլունճա վէ մէյտան ը մու-
հարէպէյէ սէվգ էտիլիպ՝ օրտու էօմիւնիւն
պին պիր միւշքիլաթընա թէսաալիք էտին-
ճէ հէփ պու ըիւյալար զալի օլտու, վէ է-
հալիմիլ շէտիա պիր նէվ եէնի հայաթըն
իպթիսաալընտա պուլունտուղարընը հիսս
էյլէտիլէր: Իմտի պիլգէ տիւշէր քի իման վէ
սապը իլէ պու եէնի մուհիթին վէ հալ ու
քէյֆիյէթլէրին նէթիճէսինէ միւնթագըր
պուլունալըմ:

Պու սըրասա պիր մուհիմմ մէսէլէ տէ
մէքեաթիպ ի ալիյէտէքի թալէպէնին աս-
քէրլիյի օլմուշ տըր: Պիւ վագթ Գօլէճլէրտէ
վէ մէքեաթիպ ի ալիյէտէ պուլունան շա-
կիրալէրին էնանը կէլսէ պիլէ մէքթէպ
միւտտէթլէրինի պիթիւմէլէրինէ պէքլէնի-
լէճէք տիր տէյու իշիաիլտի իսէ տէ, պու
կիւնլէրտէ պու ըիվայէթին պիէսաա օլտու-
լու կէօրիւլտի, զիւր պագը Գօլէճլէրին
թալէպէ վէ մուալլիմլէրինտէն էնանը կէլ-
միշ օլանլար ապէրլիյէ տալլէթ էտիլտիլէր:
Լաքին պու մէսէլէյէ անճագ թալէպէ վէ
մուալլիմլէր նօգթա ի նագարընտան պագ-
մագ քեաֆի տէլիլ տիր: Մատաէնին տա-
հա մուհիմմ պիր ճիհէթի վար տըր: Պու
կիւն վաթան ապէրէ օլան իհիյաճընտան

զիյատէ միւթէալլէմ շէհրլիլէրէ միւհթան
տըր: Թալիմ ու թէրպիյէ մէշրութիյէթին
էն պէօլիւք թէէմինաթը տըր: Եէնի Թիւր-
քիա միլէլ ի միւթէմէտտինէ արաալընտա
լայըգ պիր մէվգի իհրազ էտէճէք իսէ,
անը օրտու եա տօնանմաստան էվվէլ միւ-
թէալլէմ ատեմլէրի իլէ պէօլլէ էտէպիլէ-
ճէք տիր: Միւթէալլէմ շէհրլիլէր՝ գուվ-
վէթլի օրտու վէ տօնանմա հուսուլէ կէթի-
րէպիլիլէր, լաքին էյէր օրտու եա տօնան-
մամըր իտարէ էտէպիլէճէք ատեմլէրիլիլ
եօգ իսէ, անլէր փէք զաիֆ վէ աճիլ պու-
լունաճագ տըրլար:

Հալ պու քի եիւքսէք աէրէճէտէն թա-
լիմ ու թէրպիյէ իաթիհաալընըն վագթը
տա աալ ապէրլիլ վագթը տըր: Եիւմի
եիւմի պէշ պիննիտէն էվվէլ ատէմ ու-
մումի թալիմ ալապիլի, քէզալիք Չճտէն
սօնրա ատէմ քէնտի ագլի աաթթ վէ մէյլ-
լէրինի թէշքիլ էթմիշ օլտու: Մէքեաթիպ ի
ալիյէնին սօն սէնէլէրինին միւտալիմլէրի իսէ
վաթանըն ագլի միւթագպէլլինին իւմիտի
օլան սընըֆը թէշքիլ էտէլէր: Պունլարըն
իշինի թէօքսէթմէք եալընըլ օ ֆէրտլէրին
իաթիգպալընը իսարապ էթմէք տէլիլ, պէլ-
քի վաթանըն հայաթ ը ագլիյէսինէ զիյան
կէթիւմէք տիր:

Պինաէն ալէյհ պիլգէ կէօրիւնիւք քի
հէփ պու մէքեաթիպ ի ալիյէ վէ գօլէճլէր
հէյէթ ի իտարէլէրի պու շէյի ճիտաէն
թահթ ը նագար ը միւթալապա ալմալը վէ
հարպիյէ նագրըրընըն, Սատրազամ փաշա-
նըն վէ սաիր ըիճալ ը հիւքիւմէթին վէ
մաթպուաթըն, խուսուսա Թիւրք մաթպուա-
թընըն, հաթթա Փալլամէնիթօնըն նագար ը
սիգգաթընըն ճիտաէն պու մէսէլէյէ ճէլպ
ու տալլէթ էյլէմէլի տիրլէր:

Պու պապտա Թարսու Գօլէճի Տօգ.
Գրիսթինին պատիւրէթլի մուամէլէսի մէհհէ
վէ իմթիսալա շայան տըր: Միւմալէյհ
քէնտի մէքթէպի մուալլիմլէրինտէն վէ թա-
լէպէսինտէն էնանը կէլէնլէր ապէրլիյէ

տավէթ էտիլաիքտէ, պու խուսուստա մուգթէտիր զէվաթ իլէ իսթիշարէ էթմէք իւզրէ գալզըպ Տէրիսաաաթէ էլէմիշ տիրու էկէր սաիր միւէսսէսաթ ը իլմիյէնին հէ- յէթ ի իտարէլէրի տէ պու պապտա էլլէ- րինտէն կէլէն սայու զայրէթի տիրիլ էթ- մէյալ չալըչըրլար իսէ, պիր հիւսն ի նէ- թիճէ էլտէ էտիլէճէյինէ իւմիս օլունա- պիլիր :

Կերէք Հարպիյէ նազըրը Մահմուտ Շէվ- քէթ փաշա, կերէք Սաուրաղամ Հագգը փաշա, կերէքսէ իթթիհասա վէ թէրագգը ֆըրգասը գուլաղըղարը պու կիւն միլլէ- թին հէր տաիրէսինին, քէզալիք օրտունուն եիւքսէք տէրէճէտէն թալիմ կէօրմիւշ էֆ- րատա նէ գատար իհթիյաճը պուլունտու- ղունը, վէ թալէպէտէն սաքէր պլմագլըղն մէմէքէթին հայաթ ը ագլիյէսինէ նէ աղըր պիր տարպէ վուրմագ տէմէք օլաճաղընը ճիւմէմիլզաէն էյի պիլիրլէր :

Պու կիւն վաթաննէն էն պէօյիւք իհ- թիյաճը թալիմ ու թէրպիյէյէ օլուպ, անը թէչվիլ էթմէք իչիւն հէր ֆուրսաթտան իսթիֆատէ էտիլմէք կերէք տիր :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

Տ Ի Ն

ՓՐՕՑ. Մ. Պ ԱՆԱՆԻԿԵԱՆ, ՇԱՐՔՅԱՐՏ

Գատիմ ասըլարտա՝ եունան ֆէլսէ- ֆէսինին՝ տտէթա պիր շաֆագ կիպի պէնի պէչէրին ուֆուզընը թէնվիր էթսիյի զէ- մանտան պերու՝ հէր տէհրտէ տին վէ ի- մանն հագգը մէվճուտիյէթինէ չիւպհէ էտէն ալիմլէր արա սըրա զուհուր էթմիշ իսէ տէ, պու չիւպհէլէր խուսուսա օն եէ- տինճի ասրտա ինկիլթէրրատան էվրօփայա սիրայէթ էտիպ «Թէնէվվիլը» թապիր օ- լունան միւնքիր ի պիլլահ մէպէքլէրի վա- սըթասըլլա տահա զիյատտէ գուվվէթ վէ

չիտաէթ քէսպ էյլէմիշ տիր : Լաքին «Թէ- նէվվիլը» մէպէյի չօգճա էվրօփանն ասլ- զատէ վէ միւթէպլլէմ սընքֆլարընա միւն- հասըր գալըրըր սէպէպտէն՝ ումում էհալի անն թէէսիրտէն արի գալմըշ տըր : Տին- սիլլիյի ատի էհալիյէ վալ էտիպ՝ տար իւլ իման եանընտա պիր տէ տար իւլ քիւֆը պինա էթմէք իմթիյաղը Սոսիալիզմէ ախա տիր : Տին ալէյհինտէ խուսուսէթ իպրաղ վէ էհալիյի պու խուսուստա ճիհատա թէչվիլ էթմէք՝ Սոսիալիզմ մուալիմլէրինէ միւտաֆատ էյլէտիլլէրի սիյասի վէ իճ- թիմաի էսասլար իչիւն էհէմմ կէօրիւնմիւշ տիր :

Սոսիալիզմին տին ալէյհինտէ իրաէ էյ- լէտիյի իքի պէօյիւք իթիրաղլարտան պիրի թարիխի՝ տիկէրի իսէ ֆէլսէֆի թապիր օլունապիլիր : Սոսիալիզմին էսասի մէպէք- լէրինտէն պիրի՝ պիր մէմէքէթին — վէ միւմքին իսէ պիւթիւն տիւնեանն — է- հալիսինի իքի պէօյիւք սընքֆա թագսիմ էթմէք տիր, եանի ասհապ ը սէրմայէ վէ ամլէլէր, եախօս սէրվէթ սայէսինտէ հուր օլանլար վէ ֆագիլիլք սէպէպլնտէն էսարէթէ միւպթէլա օլանլար : Պու թագսի- մին սունի (եալիմ) պիր չէյ օլմասընտան չիմ- տիլիք սարֆ ը նաղար էտէրէք չունը թէէյիա էտէլիմ քի վաթանն չէրէֆի վէ էմիլիյէ- թի, միլլէթին ալա խասսիյէթլէրի, գալ- մըն մանէվի գուվվէթի վէ լիյագաթը Սո- սիալիզմ իչիւն շայան ը էհէմմիյէթ խա- յըրլար տէյիլ տիրլէր : Էլզէմ օլան չէյ թէայլիւշլէրի իչիւն պաչգալարըն հիսա- պընա չալըչմագ մէճպուրիյէթինտէ պու- լունան սընքը տալիլի իիթիլլալա սէվգ էթ- մէք տիր : Կէօյաքի ճէմիյէթ ի պէչէրիյէ մագըտա վէ հալ ը հագըրտա ֆուգարանն՝ զէնկիլլէրին զուլմ ու թէհատտիսի ալթընտա գալմասընա միւսաատէ էտիյօր իմիշ : Պու նօգթաի նաղարտան՝ չիմտիլքի միլլի վէ սի- յասի միւէսսէսաթ տալիլ իսլահաթա միւհ- թաճ իմիլլէր : Հիւքիւմէթ, գանուն, օր-

տու, տար իւր ֆիւնտընը վէ տին տախի պու մագպուհ վէ մէնֆուր միւէստէսաթտան աստ օլունուպ՝ պունըարըն ճիւմէսի պիլ իթթիֆագ՝ զուր ու զարէթ իլէ եաշայան միւմթազ պընըֆըն (եանի զէնկինլէրին) խաթրը իչին զէվալլը էհալիյի ճէհալէթ վէ ուպուտիյէթ զինճիլլէրի իլէ րապթ էթմէյէ գուլանըրըյորլար իմիշթապիի պու անլայըշ իլէ՝ աինի մահվ էթմէք պիր մուգատտէս վագիֆէ աստ օլունմալլը արը :

Պու զարիպ մանթըզը տիգղաթլէ թէֆթիլ էթմէյի շիմտիլիք թէէլիք էտիպ՝ պալատէ զիքը էյլէտիյիմիլ ֆէլէֆի իթիւրազա կէչէլիմ : Անընտա խիւլաստը չէօյլէ իֆատէ օլունապիլիր : Տին՝ նէվ ի պէնի պէչէրին գատիմ ազալարընըն՝ պազը ալաշիմ ի զարիպէ հուզուրընտա հիսա էյլէտիքէրի հայրէթտէն, տէհչէթտէն վէ եասոս մէսէրրէթտէն սուտուր էթմիլ օլան պիր պաթըլ իթիգատտ արը : Պու էֆքեարտա պուրունանլար՝ Ուլում ու ֆիւնտն սաշէսինտէ ալէմին անասըրընը վէ գուվլէթլէրինի պիլ շիմտի թէֆթիլ էտիյորըզ, վէ պունըարըն՝ պիլիմ միւշահտէ էթտիյիմիլ ալամէթլէրին ճիւմէսինի տէ թէֆսիր ու իզահ էյլէմէյէ քեաֆի իտիյինի կէօրիւյորիլ տէյու իտտիա էտէրլէր :

Կէօրիւնէն չէյլէրին իչինտէ կէօրիւնմէզ պիր բուհ, խալգ վէ խարապ էտէն թապիի գուվլէթլէրին արտընտա՝ պիր տէ բուհանի պիր ֆաիլին մէվճուտիյէթլինի ֆարզ էտիպ՝ անլէրի հիսապա ալմանըն ապա լիւզումու եօզ տըր տէրլէր :

Մագսէտիմիլ էվլէլա իլմ վէ ֆէլէֆէ լիպասընա պիւրիւնմիւշ օլուպ կէզէն իշպու տինսիլլիյէ ճէվապ վէրմէք տիր : Պինաէն ալէյի իլք վագիֆէմիլ տինին մանասընը թահաիտ էթմէք օլաճապ տըր :

Պիր վագթտան պէրու մէշուր աւսուրաճաքան Շըլայըրմախըրա իթթիպաէն՝ իլմի իլահիյաթ մուալլիմլէրի սրատընտա տին իչին շու թարիֆ ճարի օլմուշ տըր :

Եանի՝ Տին՝ պիլիմ ֆէվգիմիլտէ պուրունան պիր գուվլէթլէ մէրպուլթիյէթ տույղուտ տըր : Լաքին տինին միւնտէրիճաթընը սալթ պու գըսա սէօլ իլէ իֆատէ էտէմէյիլ : Անտէ չօգ ունուրլար վար քի պու թահաիտէ տախիլ օլմամըլար արը : Պիլիմ գանըլըմըճա տին՝ ալէմ վէ ինսանա ֆաիլ, լաքին ինսան իլէ ալագաւտար օլան բուհանի պիր գուվլէթլէ իման էտէրէք անա սօղրու մէրպուլթիյէթ տույղուտ վէ խըտմէթ արզուտու տըր : Հագիլ տինին նազարընտա պիր Ալլահ վար, վէ օ պիր զաթ տըր, պիլինէպիլիր, վէ օ հէմ իչլէր հէմ տէ սէօյլէր :

ՖԱՐԳ

ՓՐՕՖ. Յ. Ա. ՊԵՃԵԱՆ, ԱՅՆԹԱՊ

2.

Պիր ախէր մատտի էսաս.—Գըշըն էլիմիլի ըսքիսքրմագ իչին ագճիլլէրին ըլճագ հաւասընը անըն իւզէրինէ իւֆլէտիյիմիլ միսիլիւ, սըճագ չայը եա չօրպայը սօղուքմագ իչին քէզալիք անըն իւզէրինէ ագ ճիլլէրտէն կէլէն նէֆէսի իւֆլէրիլ : Էվլէլքինտէ ազը կէնիլ աչար իքէն, սօնրաքինտէ տուտագլարը սըգըճա գաւիպըպ՝ հաւայը սար պիր արալըգտան չըգարմագլէ, Քարգ մէպտէսինտէն խթիֆատէ էտէրիլ : Օլ մէպտէ պու տըր քի հաւա կիպի զաղլարը թագեիլէ մարուզ էտիպ սըգըչտըրարագ անլէրին գըթասընը քիւչիւլթմէք հէրարէթի մուճիպ օլուզու կիպի, պունուն մուզայիրի, եանի սըգըչտըրըմըշ հաւայը տար պիր արալըգտան գօյլէրէրէք անըն պիրտէն թէվէտիւլինէ մէյտան վէրմէք տախի պիւրուտէթի մուճիպ օլույօր : Աղըմըզտան սօղուգ հաւա չըգարմագ իչին միւրաճատթ օլունան էսաս իչթէ պու տըր եանի, ալուրալարը տօլուրան հաւանըն թագեիլէ մագհար էտիլմէսի, եախօտ տէյէլիմ, աղըզալար

հավանքն քեսաֆէթ (սըգլըզ) ճիհէթիյէ տիշարքի հավատան ճիւղիճէ Վարգըռ օլմազը տըր : Մինթազաի հարրէտէ եօլճուլուզ էտէն վափօրլար պուխար գուվէթիյէ վափօրուն չարգլարընը տէօնտէրտիքլէրի կիպի , այնի գուվէթ իլէ տէ , հավայը փէք չօզ սըգըչարտըղտան սօնրա տար պիր արալըզտան պիրտէն պիրէ գօյվէրմէլէրիյէ , պազը օտալարընըն տէրէճէ ի հէրարէթինի հաֆթալար վէ այլար իլէ պուզտան տահա սօղուզ պիր տէրէճէտէ տազլայապիլիօրլար :

Պաշգա պիր ֆարգ . քիւրրէի արղ իւզէրինտէ Հիմալայա վէ Անտէս տաղլարը կիպի զիրվէլէրի սաթհը տէրեա հիզաարնտան 8000—9000 մէթրօ եիւքսէյէ չրգան գօճա պէտէնլէր , վէ 3000—4000 մէթրօ միւրթէֆի եայլալար վար իսէ տէ , պունլար գարանըն պիւթիւն սաթհընա նիսպէթլէ մահաուտ գըթալար իսթիապ էյլէտիքլէրի , վէ նիչէ վափ օվալարըն տա սաթհը տէրեատան անճազ 100—200 մէթրօ կիպի եիւքսէլմիշ օլտուզլարը նազարը տիգգաթա ալընարազ պիւթիւն գարանըն սաթհը տէրեատան միւթէվապըթ իրթիֆար անճազ 600—700 մէթրօ (եախօտ 2000 այազ կիպի) օլույօր : եինտէ պու ճիւղի կէօրիւնէն իրթիւա Վարգըռքի , գարա իւզէրինէ եալմուր հալինտէ էնէն սուլարը օգիանօսլարա տօղրու թաճիլ էթտիրիյօր , վէ պունտան իլէրի կէլէն գօճաման նէհրէր , թապիաթըն հիւանիւնիւն թէնէվիլիւնէ խատիմ , ախու իթանըն թէրազըընա վասըթա , միլիօնլարըն թէպայիւլիւնէ մէտար , վէ իշինի պիլէն զիւրարըն էլինտէ չէօլլէրի պազէլէրէ թահվիլ էտէն վէսաթիթ ի սուհուլէթ օլտուզտան մատա , եէնի եէնի մաքինալարընըն չարիւրընը տէօնտէրմէք իշիւն եէնի եէնի չարէլէր արայան մաքիւնիսթէ տախի հաստարը հիսապարզ գուվէթ մախզէնի օլմազտա տըրլար : Նիս-

կարա ճէնաէլինին սույու անճազ 50 մէթրօ կիպի պիր իրթիֆատան տիւշմէլլէ , Ամէրիզա մաքինաթլէրինէ 5—6 միլիօն պարկիր գուվէթի թագաիմ էտիյօր : Պրաթնէհրի Պիրէճիքտէն աչաղտաքի , եանի Պիրէճիքտէն Պասրա քէօրֆէզինէտէք գաթէթտիլի մէսաֆէտէքի տէֆէրինտէ 370 մէթր կիպի պիր իրթիֆատան տիւշմէլլտէ օլուպ , պու տիւշիւշտէ 10—12 միլիօն պարկիրին կէօրէճէյի իշէ մուգապիլ իշ կէօրէպիլէն պիր գուվէթին մէվճուտ օլտուզու ֆէնն ի մէխանիքինին կէօթէրտիլի նէթիճէ տիր : (Պագալըմ պու գուվէթտէն նէ գէման վէ նէ տէրէճէ իսթիֆատէ էտէճէյիլ :) Պունտա տախի կէօրտիւլիւմիւզ շու տըր քի , ինսան նէհրէլը եիւզիւնտէն նաիլ օլտուզու պու ճիւմլէ մուհասէնաթ վէ պէրէքեաթ իշիւն , տէրեանըն սաթհըլլէ գարանըն սաթհը մապէյնինտէ պուլունան պիր գաչ եիւզ մէթրօ իրթիւա Վարգըռնա միննէթտար տըր :

Էլէքթրիկ տաիրէսինէ պազ : Էլ եէվմէլէքթրիկ գուվէթինին՝ մէտէնի տիւնեատա կիրմէտիլի խըտմէթ , կէօրմէտիլի իշ սայքի հիշ գալմամըշ տըր : Շմէնտըֆէրէրէ , օթօնօպիլլէրէ վէ հավա կէմիլէրինէ գուվիլէթ մէնալար օլտուզու կիպի , թէլէզրաֆ վէ թէլէֆօնա մուխապէրէ վասըթապը , վէ եէնի եէնի սանաաթլարա գալու աչան աճայրպ անախթար օլմուշ տըր տախի : Անըն եազարըր օճազտան՝ սապըզ պիլինմէտիք եէնի մատէնլէր իխրաճ էտիլիյօր : Պիր վիլայէթտէ պուլունան աամա տաաթլարըն ճիւմլէսինին բազգապարընը այնի վազթտա այնի ճիհէթէ իհթիզազ էթտիրմէսիյլէ հաֆթալար միւրուրինտէ տաաթլար պիր պիրինտէն պիր սանիլիյէ այլըլմատըլար : Օգիանօտուն տաղլարը իւզէրինտէ չարգանան վափօրուն թօփճուտու գայա իւզէրինտէ տուրան պիրի կիպի անըն եարտըմըլլէ գըլա նիչան ալապիլմէքտէ տիր : Մաթպաաճըլըզ տա , եալըրզըլըզ

վէ գափականաճրդատա, տիկեր նիչէ սա-
նաթարտա ինգիլապը քիւլի մէյտանա
կէթիւմի, վէ հաթթա թէլէղրաֆ թէլ-
լէրի վէ գապլըարնտան խաթիֆատէ էտի-
լէմէյէն սրալարտա իշ կէօրէն գուվլէթ
պու. օլմուշ տըր : Հալ շու քի, պունուն
ճիւմլէսի էհէմիլլէթսիզ կէօրիւնէն պիր
ֆարզըն նէթիճէսի տիր : Պիր փարչա ճամբ
վէ պիր փարչա քիւքիւրտիւ օվալատըղը-
մըզտա իքիսինտէն տէ էլէթթիզ հասըլ
օլուր . ֆագաթ ճամնան հասըլ օլանըն
քիւքիւրթտէն հասըլ օլանա պէնզէմէյէն
թարաֆը վար, շէյլէքի պիրինին ճէզպ
էյլէտիյի ուֆագ վէ խաֆիֆ նէանէլէրի
օլ պիրի գօվույօր : Պունլարըն էվլէլէրինէ
սուպութի (դրական) վէ սօնրաքինէ մէնֆի
(ծիւսական) իսմէր վէրիլիշ օլուպ՝ նէ
սէպէպտէն պէյլէ օլտուղունու անլայրպ
անլաթմագ միւշքիլ իսէ տէ, վագըանըն
պէյլէ օլտուղու չիւպհէ կէօթիւրմէզ . վէ
իշթէ էլէթթիզ ալէմինտէ էլ եէվմ միւ-
շահէտէ օլունան զարայիպաթ նէվլինտէն
թէրագզընըն ճիւմլէսի իշպու ճիւզի կէօ-
րիւնէն ֆարզըն նէթիճէսի օլմուշ տըր :
Քիւչիւք պիր խուսուս, ֆագաթ էլէթթի-
գիլէթ ալէմինի օմուղունտա կէօթիւրէն
հագիզի պիր Աթլաս :

գալապալըղըն քեաֆիֆէսինի օգույուպ ժի-
լէ կէլմէյինճէ մէսէլէ նէ իտիյինի անլայա-
մագսըն : Պու լիսանըն ութուրա փարչապը
կիպի լուղէթլէրինի թէլէֆիլիզ իշիւն պիր
աթ պօղազընա մալիք օլմալսըն : Շրիխճք,
շախք, շաճք, շրասցպանհօճճ կիպի
վահշի լուղէթլէրէ վիւճուարն թէհամիւլ
էթսէ գարչտան պիրա մէրհամէթ էնտախթ
էտիլէն էւհիլ գումպարալարնա տայան-
մագ իշիւն սանա տէմիրտէն պաշ լազըմ
տըր :

Պունատա գանաթ էթմէյիպ պու պի-
շիմիլլէրտէն պիր գաշ տանէսինի պիր
պիրինէ եափըչտըրպ հէման սրփարըշ պիր
լուղէթ եափարագ էօնիւնէ գօր իսէ նէ՞ է-
տէրսին : Թէլէֆիլիզ էթմէյէ չալըչան եա
պիր իքի տիշին գօփար, եատա եարըսը
աղղընտան տըչարըյա չըզմըշ իքէն լարըպ
իքիյէ պէօլէրսին վէ պագիսի չալը կիպի
պօղազընտա գալըր : Պիր խալըլ մօսթուրա-
լըզ ալըպ կէթիւրմէք իսթէտիմ, լաքին օ
գատար ուղուն վէ չաթալը տըրլար քի
չանթայա սըզմագլար : Պույուրըն իշթէ պիր
գաշ նումունէ վէրէյիմ, սիզ տէ թատընա
պագըն :

Փրէօյնսոշէճքպէցալիուկըն. Տիլլէ-
քանքէնօճսրիկիյիքիւնքըն . Շրասքճէ-
րօրսնէքանճէրգալիւկըն : Պունլարըլ թէ-
լէֆիլիզ էթմէյէ չալըչընըզ, իւք ֆուրսաթ
իլէ մահալլէ չօճուգլարը էլլէրինտէ պիրէր
թէնէքէ օլարագ սիզի իսթիգպալ էտէրլէր,
պարի թագսիս իլէ վէրմէյէ ըազի օլա-
լար, պիրէր փարչասընը հաֆթա պէ հաֆ-
թա թէտիյէ էտէր գուրթուլըսըն : Խայր,
պիր թախթատա վէրիլէճէք. — էյէր սաղ սէ-
լիմ էօթէ պաշընը պուլապիլիլ իսէն : Շու
վար քի զագէթա, քիթապ սահիֆէլէրինտէ
պունլարը կէօրմէք ինտանա պաշգա պիր
քէյֆ վէրիլ : Կէրիտէն սէյր էյլէր իսէն
առքէրի մանօվրալար խաթըրնա կէլիլ . զանն
էտէրսին պայրագլար վէ թրամիլէթալար իլէ
օվալար տաղլար կէչիյօրլար : Փագաթ պէ-

ԱԼՄԱՆՃԱՅԸ ՆԱՍԸԼ ԷՕՅՐԻՆՏԻՄ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԱՇԵԱՆ

Ինկիլիզճէյի պիլիլ իսիմ, նէ ֆաիտէ,
սէյլէյէն եօգ իտի, Ալմանճալը պիլմէմ,
լաքին իւզէրիմէ եաղմուր կիպի ալէտտէվամ
լազըրթը եաղար իտի : Էնճամ պու լիսանը
տա էյրէնմէյէ գարար վէրսիմ . լաքին նէ
պիր պէլայա տիւշտիւմ : Պունուն գատար
պիշիմիլ, տիքիլ թութմազ պիր շէյ կէօր-
մէտիմ : Իսթիսնալարը գաիտէտէն չօգ օլ-
տուղու շէյլէ տուրսուն, իպարէլէրի եա
պաշ աշաղը, եա տա ալինէտէ օգումալը
քի սօղըու կէլին : Իպարէ տէնիլէն սաչմա

նիմ կիպի պիր աճէմի շայիրաին գարչը-
սընա չըգարսա օ նէ՞ եափսըն : Իւզէրին-
տէն աշամազսըն, ալթընտան կէչէմէզսին.
իչինաէն թունէլ եսփամազսըն, օրատա օ-
թուրուպ չարփընմագտան վէ սաչարընը
եօլմագտան պաշգա պիր չարէն գալմազ :
Տօսթլարըմ Ալմանեայա կիտէր իքէն վա-
սիյէթինիզի եազըպ կիտինիզ, զիրա փէ-
տէր, մատէր վէ ագրապատան ուզազ զա-
րիպ սիյարտա «ձէնէրաշքաւասթէրօրս-
նէթանմէրզաւնիլնկըն» կիպի պիր ճանա-
վէր գարչընըզա չըգար իսէ՞ եա սէքթէ ի
գալպսէն թէրքի տինեա էտէրսինիզ, եա
տա ինթիհար էտիպ գուրթուրսընըզ :

Եալընըզ տէրտ պու տէյիլ, պու լի-
սանը իճատ էտէն մութլագա եա ճիննիլ
եա թութարըզը օլուպ, քէնտի քէնտինի
աթէչէ եա սույա աթմասըլլա տինեա
անըն եիւզինաէն գուրթուրմուշ տըր,
չինքի պէրիտէ բահաթ բահաթ իչինէ
կիտէն լուզէթլէրի եազալայըպ սօրկու
սիւալ էթմէտէն պիր պիրինէ պաղլայա-
լագ քէօթրիւմ էյլէտիյի կիպի, օլ պիր
թարափտան պաշգա պիր լուզէթի սէ
ալըպ պաշընը պէտէնինտէն այըրմըչ, պիր
փարչասընը Սիպէրիայա օլ պիր փարչասընը
Մըսըրա աթմըլ տըր, վէ իքիսի արտաընա
տինեանըն գալապալըզըն սօգուշտուրմուշ
տըր : Միսալ իչին պազընըզ չու իպա-
րէտէ միւլմարազաթ լուզէթինին պաշընա
կէլէնէ.— «Մէրգուլմ չանթասընը հազըրըա-
յըպ, միւլմա... փէտէր վէ վալիտէսի իլէ
կէօրիւշաիւքտէն, սէվկիւլիւ դըզընը, քի
սաստէ պէյազ իփէք էլպիսէ կիլինմիշ
գուլմալ սաչարընը օմուզունա տէօքմիւշ
վէ քէտէրինտէն, ֆիզանընտան պէնզի սա-
լարմըչ, կէօղլէրի դըզարմըշ օլարագ աշա-
զը կէլտի վէ պաշընը հայաթընտան զիյատէ
սէվալիյի փէտէրինին կէօքսիւնէ գօյտու,
գուճազլատըզտան սօնրա... րազաթ էյ-
լէտի» : Էյլմէհ, պու նէ՞ զուլմ տըր, նի՞-
չին Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Սթանպօ-

լըն քէօփրիւ պաշընտաքի տար աղաճը-
րընը ալըպ հէման Ալմանեայա եէթիշ-
մէյօր :

Սօնրա սըֆէթլէրէ կէլինիզ : Պու լի-
սանտա Թիւրքիա քէօփէքլէրինտէն չօդ
սըֆէթ վար, հէմաէ զամիր վէ սըֆէթլէր
իսմ իլէ պէրապէր թէպէտաիւլ էյլէրլէր :
մէս. պէնիւմ էյի souթում. Թասրիֆ է-
սիլտիքտէ, Պէնիւմ էյիմէն souթու-
մում. պէնիւմ էյիմէն souթումա վէ
ղայրիհիւմ օլաճագ : Քեաշքի պէօյլէ իւ-
չիւ պիր չէչիտ օլտա, հէր պիրի այըր
այըր չէքլտէ թէպտիլ օլուր վէ պէնիւմ-
սէն էյիմի souթումում, կիպի պիր չէքլ
ալըր : Պիր տօսթունա չու եօլտա թէքլէ-
լիւմ էթսէն մութլագա սէնին պուրնու-
նուն իւզէրինտէն պիր եուլմուզ եէրսին :
Պու իսէ տահա էրքէք տօսթ. եա տիչի
օլուր իսէ, սէմա մուլինին օլուն. պիւս-
պիւթիւն իշ պաշգալաչըր. տինեանըն
տօսթունտան իքրահ էտէր, վազ կէչէրսին :

Ջանն էթմէյինիզ քի պու գատարը
իլէ պու լիսանըն նէ կիպի պիր աֆէթ
օլտուլու հազընտա պիր թէսապիւլուր վէ-
րէպիլտիւմ : Իսի վէ եուլմուրթա լուզէթլէ-
րինի էյի պիլտիլիւմ հալտէ լօզանթատա
իքի եուլմուրթա իսթէմէք իչին եարըմ
սասթ օղրաչարմ, Թալուզ կիպի էօթմէք
տէրէճէլէրինէ կէլտիւմ, տէրտիմի անլա-
տամատըմ. չինքի եուլմուրթանըն ճէմի
նասըլ եափըլըր պիլէմէտիւմ : Ասըլ գաիտէ
լուզէթին սօնունա պիր ի գօմագ տըր
հալ պու քի պիր գաիտէյէ 500 իսթիւնա
վար վէ մէֆուլին իլէյհ տալիսի այնի վէճհ
իլէ եափըլըր, չէօյլէքի էյիմէյիէր վէ էյիմէյի
այնի վէճհէ եափըլըյօր վէ պիւթիւն լի-
սան պէօյլէ շաչկընըզ իլէ սօլու տըր :
Մէս. զի լուզէթինին մանասը սիզ, մէր-
գումէ, մէրգումէյի, անլիէր, օ տէմէք
տիր. իմտի գարչընտաքի զի տէրտէ, պօ-
ղազընա սարըլմագտան պաշգա պիր չէյ
էլինաէն կէլմէզ :

Աճէլէ էթմէյին տահասը վար. հէր պիր լուղէթ եւ երբէք տիր եւ տիշի, եւ իբի- սի օրթասը պիր շէյ տիր. պունուտա էօյ- րէնմէք իշիւն հիշ պիր գաիտէ եւ իշա- րէթ օլմայրպ այրը այրը էզպէր էթմէլի- աղաճ էրբէք տիր, զօնճէլէրի տիշի, եւ փ- րաղը նէ օ նէ օլպիրի. գօնտուրամ էրբէք, փապուճըմ տիշի, կէօմէյիմ չեզոք, փալ- թօմ տիշի, չօրապըմ էրբէք, փանթօլնըմ տիշի: Պույուրն, իշթէ Պիզմարդլար վէ ֆէյ- լէսուֆլար տիշարնն մարիֆէթի: Պարի շու խուսուսը թային էթմէք իշիւն հիշ տէյիլ իտէ հայվանաթ վէ ինսանլարտա խալիկին էլինտէն չրգանա րաղի օլալար: Գարննն եւ գըզն տիշի օլտուղունա շիւպհէ էտէ- ճէք հիշ պիր գալմ խայալ օլունոլըմու: Ալմանետտա պունլար տիշի տէյիլ տիր — պիր միլլէթէ պունտան պէօյիւք պէտ- պախթըզ օլամալ: Խնսանն պուրնու, տուտագլարը, օմուղու, կէօքսիւ, էլլէրի, գալչասը, այագ փարմաղը տիշի, — աղզը, պօյնու, փարմագլարը, թըրնաղը, այաղը էրբէք. պաշը տա էրբէք, ճիւմէ գարըլար տախի էրբէք պաշ թաշըյօրլար: Կէօզ, չէնէ, այագ, տիզ, գալպ, վիճտան իտէ նէ օ՝ նէ օլ պիրի տիր: Անլայընը Ալ- մանլար նէ պիշիմ պիր վիճտան թաշըյօր- լար: Պու մէմէքէթէ կիտէնէ գասար քէն- տինի էրբէք տէյու ալըպ գօրտուն. լաքին օրայա եթիշիտիլինտէ պագարսընքի գար- մագարը պիր մախլուգ սըն: Աթ չեզոք ալը, քէօփէք էրբէք, հիշի ֆէօփէֆիշի: Քէտիլէր — էրբէք քէտիլէր տէ տախիլ օլարագ — հէփ տիշի տիրէր, պէօյլէ օն պինլէրճէ մանթըպըղ մուխալիֆի ազլը սէլիմ վէ առէթա ճինայէթ գապիլինտէն օլան ահվալ օրատա հէր կիւն իճրա օլու- նույօր վէ խտարէ ի էօրֆիլէ իլան էթմէ- յօրլար: Պանա գալսա պու լիսանը հէփ սէօյլէյէնէր փօլիս իտարէսինէ թէպիմ օլունմալը: Գեաշքի պիր լուղէթին միւէն- նէս եւ միւզէքէր (էրբէք եւ տիշի) օլ-

մասը եալընըղ քէնտինէ թէէսիր էթսէ իտի, օլ իամին եանընա եագըն կէլէն հէր պիր զամիր, սըֆէթ այնի պէլայա հէտէֆ օլուպ աղզը պուրնու պէլիսիլ օլուր: Պիր «ուղուն աղաճ» տէյէճէք իտէն աղաճ էր- քէք օլտուղու իշիւն, պիր ուզուն տախի օնա կէօրէ թէպէտաիւլ էտիպ հէր պիր ահվալընտա այրը այրը շէքլէր ալըրլար: Կէլինիլ պուրայա պիր սիյահ փէրտէ չէ- քէլիմ . . . : Պէրէքէթ վէրսին պազը էյի ճիհէթլէրի տէ վար: Պիր գաշ լուղէթլէրի վար քի փէք խասսիյէթլի տիր: Նէրէյէ չէքսէն կիտէր, նէրէ գօյտան եագըլըր, մէսէլա «շաֆ» եալընըղ պաշնա սատէ մանասը՝ վուրմագ, չէքմէք, էիթմէք, շա- մար, փագթ, պիրախանէ, ազչէ, փուլ, նէվ, աթվար, թարիզ, ֆէլճ, օսուլն քէս- մէք, հալու, թարլա, թարլա թէմիլլէմէք տիր: Փագաթ իշի պիրաղ կէվչէտիրսէն տահա չօզ իշէ եարար: Հէլէ սօնունա եւ իլքինէ պիր թագըմ լուղէթլէր եւ փար- չալար գօյտուդճա պիր քիթապըղ լուղէթ չրգարըլարն — տամարտան պաշա, գայն վալիտէյէ գատար: «Զուկ» լուղէթի տէ օնտան կէրի գալմալ. չէքմէք, թէրագզը, շմէնարֆէր, ճիհէթ, սօգունմագ, խաթթ, խըյանէթ, թէնէֆֆիւս, թապիաթ, վէ զայրի հում: Պու իբի լուղէթլէրի սիլահ- լանը Ալմանետայա տուխուլ էյլէ. նէ ա- ճայիպաթ իճրա էյլէրսին. հէման իւզէ- րինէ հիւճիւմ կէլաիքճէ պունլարլա պիր աղ «ալգօ» գաթարագ աթէշ էյլէ, տիզ գաթ էյլէ քի տիւշման սօլուգ ալմայա- րագ իւզէրինէ էիւրիւտիլինտէ սէն տէ «Եահ» (էվլէթ) գումպարալարընը փաթ- լատարն վէ իպարէնին սօնունա 5—10 քիւրէք «Հապըն զիւն կէվէզըն կէհապթ հապըն կէփօրսըն զայն հաքթէ» քիւրէ- լէրսին ֆիւթուհաթ թէմամ օլուր:

ԹԵՊՐԻՔՆԱՄԷ

Միւէլլիֆ Էֆէնտի.

Եհնի տօղմուշ պիր չօծուղն վալիտէյ-
նին թէպրիք էյլէմէք՝ ատաթ ը գատի-
մէտէն տիր : Բահնիրում նամ ճէրիտէ-
նիդին մէյտան ը մաթպուաթտա գուհուրը
տա պիր չօծուգ տօղմասընա միւշապիհ
օլորդընտան, անըն միւսէպպիպի օլան գա-
թընըզը ան սամիմ իւլ գալպ թէպրիքէ միւ-
սարաաթ էտէրիմ : Թէպրիքնամէ ի ածի-
զանէմ հիսսիյաթ ը շախիյէմի պէյան
էյլէտիյի կիպի, մէմալիք ի միւթթէհիտէ ի
Ամէրիգատա միւթէմէքքին վաթանտաշ-
լարըմըզըն, պիլ խասսա Թիւրքէ թէքէլ-
լիւմ էտէնլէրիմիդին էֆքեարընըն տա
թէրճէմանը օլորդընա չիւպհէ էթմէմ :

Էվլէյա, ճէրիտէ ի ճէտիտէնիդէ իթ-
լազ էթմիշ իտիյինիդ իամէն տօլայը սիզի
թէպրիք էտէրիմ : Միլլէթիմիդին վէ միւթ-
թէհիտ վաթանըմըզըն սէրմայէտարանա,
սէնաաթքեարանա, իւմ ու հրքթէթ էր-
քեանընա, իւտէպայա, սիյասիյունա, մուալ-
լիմունա վէ միւթէպլէմ վալիտէյն վէ
րուէսսա ի րուհանիյէյէ իհթիյաճը օլորդը
կիպի, լահնիրումլարա տա զիյատէսիյլէ
իհթիյաճը վար տըր : Շու հալտէ Բահ-
նիրումնըզը՝ իհթիյաճըմըզըն գըսմէն օլ-
տուն տէֆի պապընտա չար չէշմի թէհաս-
սիւրլէ միւնթազըր պուլընտըզըմըզ վէ-
սաթի ի նաֆիէտէն պիրի մագամընտա մէ-
սէրլէթլէ գապուլ էտէրիդ : Ճէրիտէ ի
ֆէրիտէնիդին սալթ միւթտէ եա խապէր
կէթիրէն պիր սէյաւ տէյիլ, պէլքի եօլ
կէօսթէրէն պիր սէյիլ տախի օլորդը տօսթ-
լարընըզա մուճիպ ի մէսէրլէթ վէ մէֆիւէ-
րէթ տիր :

Սանիյէն, ճէրիտէնիդին նէշրինտէ իպ-
րազ էյլէմիշ իտիյինիդ ճիսարէթտէն տօ-
լայը սիզի թէպրիք էտէրիմ : Օլ ճէսարէթ ի
զաթիյէ վէ մէհարէթ ի շախիյէնիդ սա-
յէսինտէ տիր քի, ճէրիտէ ի նուրտիտէնիդ
էսկի վէ եհնի տիւնեատա պուլընան ա-

հրպպա ի միւթէատտիտէնիդ ինտինտէ
պիստուհուլէ հիւնն ի գապուլէ մագհար
օլոր : Անըն միլլէթ վէ վաթանա սատըգ
վէ էմին պիր լահնիրում օլաճազը կիպի,
չաշմազ պիր պասնիրում եանի էֆքեար
րուկիեարլարընըն ճիհէթինի կէօսթէրէն
պիր վասըթա օլաճազընա տա իւմիտ ի
գալիմիդ վար տըր : Մամաֆիհ, Բահ-
նիրումնըզ վաթանըմըզա պիր գըպիէնիրում
մագամընտա խըտմէթ էտէպիլէճէյինէ ի-
նանըր իդ : Բահնիրում ի նէվլատ վէ թէ-
րալէթսիմանըզ տա էվլատ ը վաթանըն
հէր ֆէրաինէ տէվալի ի ազլիյէ, իլմիյէ,
ախլազիյէ, իւնսիյէ, մէզհէպիյէ, տինիյէ
վէ թիւճճարիյէտէ տօղրու եօլլար կէօս-
թէրէպիլէճէյինէ վէ անլէրի ալէտտէվամ
թուրուգ ը հազիգաթ, սատագաթ, իս-
թիգամէթ վէ ֆազիլէթտէ իրշատ էտէ-
ճէյինէ չիւպհէմիդ եօգ տըր :

Հէման ճէնապը Հազգ պու պապուտ
օլան իմանըմըզը թագվիյէ էտիպ ճիւմլէ-
միդէ տըզուրըզը իհսան էյլէյէ : Տէլալէթ ի
Բապպանիյէյէ մագհարիյէթինիդ վէ էզհէր
ճիհէթ մուվաֆֆազիյէթինիդէ արզուքէշ
վէ տուաքեար

Տօսթընըզ

ՀԱՅԳ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Մօլթըն, Մհսէյուսէց, Մ. Ամիրիգա

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՅԻՍՈՒՍ ԻԼԷ ՊԵՐԱՊԷՐ

«Պէօյլէճէ պիր սաւաթ պէնիւմ իյէ
ուշանըգ տուրաւա՞տընըզ մը» : Էյ ճա-
նըմ, էֆէնտինին սանա խիթապէն սէօյլէ-
տիյի պու քէլամլար հազգընտա հիշ տիւ-
շիւնմիւշ մի սին : Պու սէօյլէր պիր խաս-
թախանէտէ պուլընան պաշ թապիպին
քէնտի թահթ ը իտարէպինտէ պուլընան
թիմարճըլարը՝ խասթալարըն եաթաղը եա-
նընտա ուշումագտա պուլընասընտան տօլայը
թաղիր էթմէսինէ պէնդէմէ՞լ մի : Զէմա-

ներն ճէսիմ խաւթսխ սնէսինտէ՝ Յիսուս հիւմնատան թուրմուռն զլան պիր պէ- չերիյէթին եաթաղը եանրնտա օթուրմուռն, էօլիւմ աղրըլարը չէքիյօր : Այնի օտաւտա հէման էֆէնտիլէրի իլէ պիրլիքտէ ույանըգ տուրարագ մուգայյէտ օլաճաղըլարը պու խաւթանըն եաթաղը պաշրնտա շակիրալէր տէրին պիր ույգույա տալմըլ ողրըլար : Էյ ճանըմ, պու կիւն այնի սիւալ տանա տա- խի կէլիյօր : «Պէօյէճէ պիր սաաք պէ- նիւմ իլէ պիրլիքտէ ույանըգ տուրարագ տէրն մը» : Օ սէնտէն շախսի պիր իշթիրաք տէյիլ, անճաղ պիր պիւհրանըլ մէսէլէտէն տօլայը եարտըմ թալէպ էտիյօր : Օ սանա՝ «Պանա թէրահհիւմ էտէ՞րմիսին» տէյու սիւալ էտիյօր : Էկէր անըն ճէլալընը կէօ- նէնմէք իսթէր իսէն, մուլթաղա Անըն իլէ պիրլիքտէ պէքլէմէլիսին : Անա՝ «Էֆէնտի, էֆէնտի» տէյու նիտա էթմէքլիլին Անըն նաղարընտա չօ պէօլիւք պիր չէյ տէյիլ տիր : Անըն սանա օլան սիւալը պու տըր : «Պէնիւմ իլէսիլիւմ ֆեասէսէն իլէպիլիլիւմի- սին» : Անըն քեստէսի սարարըպ սօլմուռն օլան պիր տիւնեանըն մէվթ եաթաղը եա- նընտա օթուրուպ դանըլ թէրլէր տէօքմէք տիր : Նասըլ, էյ ճանըմ, Անըն իլէ պիրլիքտէ գանըլ թէրլէր տէօքէպիլիլիւմիսին : Անըն իլէ պիրլիքտէ զէմանըն վասի խաւթախա- նէսինին պիլ ճիւմէ օտալարընը զիյարէթ էթմէք իսթէ՞րմիսին : Միւնքէսիր գալպլէ- րի սարմաղ իլիւն Անըն իլէ պիրլիքտէ ու- յանըգ տուրուպ պէքլէյէպիլիլիւմիսին : Էօմիլին մէյտանը մուհարէպէսինտէ մէճ- րուհ օրուպտա եարալարընտան գանլար ագան սէֆիլ ինսանլարըն եարալարընը Անըն իլէ պիրլիքտէ սարապիլիլիւմիսին : Էն նիհայէ, նըսֆ իւլ լէյլտէ էլէմէր Բէիսի իլէ պիրլիքտէ ույանըգ տուրուպ պէքլէյէպի- լիլիւմիսին : Իշթէ օլ զէման եէվմ ի միւ- քեաֆաթտա Փէտէրին սանա՝ «Պէն սէնի Անըն իլէ պիրլիքտէ պաղլէտէ կէօրմէ՞տիմ մի» տէյէճէք տիր :

Պէն տէ, եա՛ Բապպ, Ենալք կիպի սէնի պու տիւնեատա կէօրմէք իսթէրիմ : Պէն սէնին ճէլալընը պու տիւնեատա միւ- շահատէ էթմէգտէն էօլիւմ թաթմաղ իս- թէմէմ : Էկէր Սէնին ճէլալըն պու պլէմտէ պէնիւմ տէրուհիմտէ պիր եէր պուլմամըլ իսէ՝ հիլ պիր աթէլ արապասը պէնի օլ ճէլալա կէօթիւրէմէգ : Էկէր պէնիւմ հիւն- տէն մահգուլ օլան պիր պասարըմ եօգ իսէ՝ ճէննէթին պիլլուր նէհրի պէնիւմ իլիւն պիհուտէյէ փարլայաճաղ : Սէմալի մու- սիգա էլհանըն իլիթմէք իլիւն պէնիւմ գուլաղըլարըմ գափանմըլ իսէլէր, թախ- թըն էթրաֆընտա օլան խանէնտէկեան կիւրուհը նաֆիլէյէ թէրէննիւմ էթմիլ օ- լաճաղար : Էկէր պէնիւմ լուհումտա հապս էաիլմիլ պիր մուհապպէթ կէօյէրճինի եօգ իսէ, սէմալի չէհրին գափուլարընըն աչըգ օլմասը պէնիւմ իլիւն պիհուտէ օլաճաղ տըր : Եա՛ Բապպ, սէնի արամաղ իլիւն սէմալաթա կիթմէյէյիմ : Սէն զէմինէ կէլ վէ պէնի արա՝ Սէնին հալաքըն մէղար- տան էօթէտէ տէյիլ, պուրուսա տըր, շիւմի տիր : Պէն պու ալէմի թէրք էտիպ կիթմէգտէն էվվէլ անա նաիլ օլապիլիլիւմ : Սէնին հալաթընա ուչուպ գալուչմաղ ի- չիւն պիր սէրաֆ եա կէօյէրճին գանատ- լարընա արգու չէքմէմ, զիրա սէն անը պանա զաթէն կէթիլիլիլիւմ : Նիլէ տէֆա ինսանլարըն՝ «Էօլիւմ հալաթա կէօթիւրէն գափու տըր» տէաիլլէրինի իլիթմիլիւմ : Խա՛յր, գափու Սէն սին : Էօլիւմ իսէ մա- խուֆ կէօլկէլի պիր տարապէնա տիր : Էյ էպէսի նուր, սէնին սիմանը եալընըգ է- պէաիլիքտէ տէյիլ, պու ֆիւննեսա տա կէօրէյիմ, պէնի պիլլուր ըրմաղըն պու եաղաղընտա գարչըլա՝ էթրաֆըմը գու- շատան պուլուլթարըմտան սէն պանա էն : Զըլլը մէվթ տէրէսի աչըլընճա՝ սէնի օրու- տա՝ պէնի պէքլէմէքտէ կէօրէյիմ : Այաղ- լարըմ էնաիլ եօլու տօլաչմաղտան պէնի սէնին հուլուրընա նաղլ էյլէ : Ագալմտան

մուգ ֆապրիդասընա կենտեղմէյէ մէճ-
պուր օլուլար : Տէյվիտ ասլէն գալի իւ-
պիւնեէ օլմասա իտի, նիչէ սիննտաշլարընը
խարապ էյլէյէն եէվմիյէ օն տէօրթ սաաթ
ֆապրիգա իշի՝ քէնտինինտէ ճէսէտինի
վազթարզ մէղարա էնտիրէպիլիւր իտի :
Փէք աղ վազթ իշինտէ իպիլք չարիւնը
խաթիմալ էթմէյէ էօյրէնիպ ուֆագ պիր
մաաշ իլէ պիւքիւճիւլիւք իշինի էլէ կէ-
շիրտի : Իլք գաղանճը օլան 15—16 զըշը
կէթիրիպ տօղրուտան վալիտէսինէ թէպիմ
էյլէտի : Պու մէպլաղ էհէմիյէթսիղ պիր
շէյ իտի իսէ տէ, Տէյվիտ անըն իլէ արզու
էթտիյի չօդ շէյլէր սաթուն ալապիլիւր
իտի : Լաքին էվվէլա պաշգալար իշին
տիւշիւնմէյի պիւթիւն էօմրիւնտէ քէնտինէ
էսաա իթթիլաղ էթմիշ օլան Տէյվիտ,
պու քիւշիւք սիննինտէ տախի այնի թա-
պիաթը կէօսթէրմիշ վէ քէնտի իհթիյաճ-
լարը հագգընտա տիւշիւնմէքտէն իսէ,
էվվէլա վալիտէսինին մուգթաղիյաթը հագ-
գընտա տիւշիւնմէյի իթթիյար էյլէմիշ իտի :

Պիրաղ սօնրա տահա զիյատէ գաղան-
մաղա պաշատըղընտա պիր թագըմ քի-
թապլար սաթուն ալըպ անլէրի իպիլք մա-
քինասընըն իւզերինէ եէրլէշտիրէքէք, կէօ-
ղիւնի իշինտէն գալտըրապիլէճէյի էն քիւ-
շիւք ֆուրսաթտան պիլ իսթիֆատէ մէղ-
քիւր քիթապլարտան պիր գաշ սաթըրլար
օգուճաղտա պուլունուր իտի :

Էն գուվլէթլի տտէմլէրի պիլէ եօրա-
ճագ գատար աղըր վէ ուզուն օլան ֆապ-
րիգա իշինէ գանաաթ էթմէյէքէք կէճէ
մէքթէպլէրինէ տէվլամ էտէր իտի, հաթ-
թա անըն իլէ տէ իքթիֆա էթմէյիպ, կէճէ
էվէ կէլտիյինտէ պաղէն օգուճաղա օ
գատար վազթ վէրիւր իտի քի, վալիտէսի
քիթապլարը էլինտէն ալարագ անը եա-
թաղա սիւրիւքլէմէյէ մէճպուր օլուր իտի :

Թապիաթ քէնտիսի տէ անըն իշին
պէօիւք պիր իշ եէրի, վէ կէնիշ պիր
մէքթէպ իտի : Հէր պիր հայլան, գուշ,

պէօճէք վէ նէպաթ անըն իշին պիր մէ-
րագ մատտէսի օլուպ անլէրի եագընտան
թէֆթիշ էտէրէք, էշքեալ ու ատաթ, վէ
ահվալը միւթէնէվլիլէլէրինէ տաիր պու-
լուպ էօյրէնէպիլէճէյի հէր շէյի արաշու-
րըր իտի : Թապիաթը շու սուրէթլէ թէֆ-
թիշ էթմէյէ պաշաալըրը գէման հիշ խաթ-
րընտան, խայալընտան կէնմէսի քի պիր
կիւն Աֆրիգանըն եապանի սահրալարընտա
աճ գալըպ ագչամ թաամը իշին եէրտէն
նէպաթաթ քէօքիւ չըգարմաղա, եախօտ
վահշի հայլանլարտան վէ գէհըլի եըլան-
լարտան գաշըպ գուրթուլմաղա մէճպուր
օլտուղունտա օլ կիւնքի քէսպ էթմէքտէ ի-
տիյի մալիւմաթտան չօդ իսթիֆատէ է-
տէճէք իտի :

Սէնէլէր միւրուր էթտիքճէ բահաթարզ
օլմաղա, վէ պաղէն սէպէպինի թաամը պիլ-
մէյէքէք սաատէթսիլլէք հիսս էթմէյէ
պաշատը : Հագիգաթը հալ շու իտի քի
անըն ֆիքրի վէք չափուգ նէշվ ու նէմա
պուլմըշ օլուպ, մաքինանըն չարգլարընա
տիգգաթ էթմէք կիպի սատէ պիր ֆիլի-
տէն իսէ, տահա ալա պիր իշ իլէ իշթիղալ
էթմէյէ հասրէթ չէքմէքտէ իտի : Օ պէ-
շէրիլէթէ պիւքիւլմիւշ իպիլք թագտիմ
էթմէքտէն տահա պէօիւք վէ տահա պա-
գի պիր խըրոմէթ իֆա էթմէք էմէլինտէ
պուլունուր իտի : Անըն եէրի ֆապրիգա
տէյիլ իտի : Պունը տա քէնտի հիսս էտի-
յօր իտի :

Փէտէրինին Չին վէ Հինտիսթանտաքի
միսիօնէրիլք իշինէ տաիր չօդ քիթապլարը
վար իտի : Տէյվիտ պու քիթապլարտա
մէղքիւր տիյարլարըն աճայիպ հիւսնիւ վէ
էհալիսինին վահշէթ վէ ճէհալէթի հագ-
գընտա օգուտուգճա պիր միսիօնէր օլմաղա
մէյլ էթմէքտէ իտի : Չինտէ պուլունան
ֆագիլը վէ գէվալլը քիմնէլէրին ահվալըն-
տան պահա էտէն պիր բէսալէտէ օ գա-
տար ճիկէրսուպ նագլիլէթլէր գըրաաթ էյ-
լէտի քի գալալի վէք միւղթարըպ օլուպ

մէգքիւր մատտէ իւզէրինէ տահա ըահաթ պիր ֆիքր իլէ տիւշիւնէպիլմէք իշիւն քէն-
տի քէոյ եօջուլուգլարընը եալընըզ պաշընա
իծրա էթմէյէ պաշլատը: Ինսանլարըն տիւ-
շար օլտուգլարը զատը ու զուլմ անըն ի-
շիւն եէվմի միւթալլա մատտէսի օլուպ,
աղչամ վէ տապահ, «Աճէպա պէն պու սէ-
ֆիլ ինսանլարա պիր եարտըմ էտէմէ՞զմի-
յիւմ» սիւալընը թէքրար էթմէքտէ, լաքին
անա գաթի պիր ճէվապ վէրմէքլիյի տէ
փէք միւշքիլ պուլմագտա իտի:

Պիր կիւն աղչամլայըն միւրթէֆի տաղ-
լարըն վէ միւրթէվլէն պուլութլարըն վէրա-
սընտա զուրուպ էթմէքտէ օլան շէմի վէ
եավաշ եավաշ ըու նիւմա ի զուհուր օլան
եղլտըզլարը թէմաշա էթմէքտէ իտի: Եա-
լընըզ իտի: Հայաթ վէ թապիաթըն քէն-
տինէ թագաթմ էթմէքտէ օլտուգլարը
մէսէրրէթաէն տօլայը միւթէշէքքիր օլուպ,
կէճէ սիւքիւնէթիւնին լաթիֆ կէօքսիւնէ
եաթմըզ օլան եօղլուն տիւնեայա նէնիլէր
չալան արտըճ գուշունըն տիլֆիրիպ նաղ-
մէլէրինի զարիպ պիր թէհայյիւր իլէ տին-
լէմէքտէ իտի: Լաքին Տէյլիա կէճէնին
սիւքիւնէթ վէ հալ ը ինֆիրատընտան, սէ-
մանըն եղլտըզլարընտան վէ գուշարըն
նաղմէլէրինտէն էօթէտէ տահա մուհիւմ
պիր սէտայը տինլէմէքտէ կիպի կէօքիւնիւ-
յօր իտի: Նիհայէթ կէլաի էօյլէ պիր
տագիգէ քի անտէ, հէր շէյ անըն իշիւն
փէք պէրլապ իտի: Էվէ տէօնիւպ ֆէրահ
պիր սիւմա իլէ վալիտէսինի սէլամլատը:
Պիր տօգթօր օլտուգտան սօնրա Ագասի
չարգա կիտիպ պիր միսիօնէր հալինտէ,
Գրիտտա վէ անըն էվլատլարընա իըրա-
մէթ էտէճէյինի մէսէրրէթլէ պէյան էյլէտի:

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԷՃԼՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

19րեան ինքիւնաւա իւնը հիւրի-
յէթտէն սօնրա աղլ էտիլմիշ օլան մէմուր-
լարա թէգաիւտ մաաշը թախսիս էտիլմէսի
հագգընտա հիւքիւմէթ թարաֆընտան վէ-
րիլմիշ օլան թագրիր գապուլ օլունմուշ
տըր: Պաղը մէպուսլարըն մէճլիտտէ հա-
զըր պուլունմատըզլարը միւտտէթին տախի
մաաշարընը թալէպ էթմէլէրի իւզէրինէ
մէսէլէ էնճիւմէնէ հէվալէ օլունմուշ տըր:
Վան վէ էրզրումա կէօնտէրիլէճէք օլան
թապիլպլէր մաաշընա մահաւպէն 450,000
զուրուշուն թախսիս օլունմատը գարարկիր
օլմուշ տըր: Պաղը մուզիրը պէնալէր նէշը
էթմիշ օլմագ թէօհմէթիյլէ թաթիլ է-
տիլմիշ օլան զագէթալար վէ տէրտէսթ է-
տիլմիշ օլան մուհարրիլէր մէսէլէսինէ
տաիր հիւքիւմէթտէն իսթիզահաթտապու-
լունմագ թէքլիֆ էտիլմիշ իսէ տէ, թէք-
լիֆ ըէտա օլունմուշ տըր: — 20նճի ին-
քիւնաւա միւվազէնէ էնճիւմէնին եղլ-
տըզտա պուլունմուշ օլան ճարիյէլէրէ
գայտը հայաթլէ մաաշ թախսիս վէ պու
թախսիսաթըն տույունը ումումիյէ պիւտ-
ճէսինէ իլալէսի խուսուսունտաքի թէքլիֆի
գապուլ վէ թէքլիֆի մէգքիւրին իլէրիտէ
թէհագգուգ էտէճէք սաիր մաաշաթ ի-
շիւն թալէպ էտիլէն ֆաղլա մըգտարընա
միւսաատէ էտիլմէսի գըմը ըէտա էտիլ-
տի: Պիլախիւրէ Բիզա Նուր պէյ մէսէլէսի-
նին ալնէֆ փաւրլամէնրի (Եանի մէպու-
սան թարաֆընտան միւնթէլապ պիր հէ-
յէթ վապըթաղլէ թահգիգ) ուսուլույլէ
թէֆթիլինէ տաիր 16 մէպուսլար թարա-
ֆընտան վէրիլմիշ օլան թագրիր շէտիտ
պիր միւզաքէրէտէն սօնրա 73 ըէյէ գարը
93 ըէյ իլէ ըէտա էտիլտի: Միւզաքէրէ
էնսաւընտա Լութֆի Ֆիքրի պէյ մահ-
պուսլարա էտիլէն զալիմանէ մուամէլէլէր-
տէն պահա էտիպ հիյն ի իսթլինթագտա

տայագ վէ ֆալագա իսթիմալի, վէ թըրնագլարընը չէքմէք միսիլու մուամէլաթը զատտարանէտէ պուլունուլտուղունը թաֆսիլէն հուզուրը հէյէթտէ նագչ ու թարիֆ էթմիշ, հաթթա գանըլ սօփալարտան վէ չէքիլմիշ օլան թըրնագլարտան նիւմունէլէր կէօթէրմիշ տիր : — 21 ինձի ինքիւնատա գօլէրանըն մէմալիքի Օսմանիյէտէ մէնի թէվաի վէ սիրայէթի իչին լազըմ կէլէն թէտապիրի սըհհիյէ վէ թահֆիդիյէ իչին սարֆը իծապ էտէն 2 միլիօն 73,100 զուրուշուն վէ նէֆսի իսթանպուլտա մէգքիւր մագսէտ իչին սարֆը իծապ էտէն 2 միլիօն զուրուշուն վէ ճէման 4 միլիօն 73,100 զուրուշուն տախիլիյէ թախսիսթընա իլավէսի զըմնընտա Սէտարէթին թագտիւմ էթաիյի թէգքէրէ օգունուպ մալիյէ էնճիւմէնինէ հէվալէ օլունտու : Բէիս Ահմէտ Բիզա պէյ տէնէի ճէտիտէ միւնասիպէթիլլէ հուզուրը Շահանէյէ գապուլ օլունտուղունու վէ զաթը Շահանէնին մէպուսանը քիրտմա մէմուսիյէթ վէ սէլամ թէպլիլ էթմէսինի իրատէ պույուրտուղունու զէքը էյլէտի : Հէյէթ իսէ գաիմէն «Թէլէքքիւր էտէրիլ, էֆէնտիւմ,» սէտասըյլէ իծապէթ էյլէմիշէր տիր : Պագը մէպուսարըն արա սըրա մէճիստէ հազըր պուլունմասալըլարը հագգընտա միւզաքէրէ ճէրէյան էտիպ, պունտան սօնրա այտա 5 տէֆա հազըր պուլունմայան մէպուսարըն էսամիսի օգունուպ մասալարընտան գաթ էտիլմէսի գալարկիր օլմուշ տըր :

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Իւսիլուպ մէպուսու Հօճա Սաիտ էֆէնտի վէ Այաըն մէպուսու Սըրագի էֆէնտի իթթիհատ վէ Թէրագգի ճէմիյէթինտէն իսթիֆա էթմիշ տիրէր : — Նիյազի պէյ սըհհէթինին իֆաի մէմուրիյէթէ զայրի միւսաիս օլմասը միւնասիպէթիլլէ թէգալուս սընֆընա գայտ օլունմաղը թալէպ

էթմիշ տիր . վէ հէր նէ գատար միւմալիէյհ հայա թէգաիւտէ իսթիհգազը օլաճագ գատար իճրաի մէմուրիյէթ էթմէմիշ իսէ տէ հիւրրիյէթ գահրէմանը օլմասը հասէպիլլէ քէնտինէ 2500 զուշ թէգաիւտ մասալը թախսիս օլունմըլ տըր : — Արնավուսարըն հիւքիւմէթտէն աթիտէքի իմթիյաղլարը թալէպ էթտիյի ըրվալէթ օլունույօր . 1. Սիյասի մահպուսար իչին աֆիլը ումուսի . 2. Մէքթաթիպին հուրիյէթի . 3. Մաթպուսաթ իւզէրինէ գօնուլան թագեհիտաթըն գալտըրըլմասը . 4. Հիւքիւմէթ մէմուրլարընըն Արնավուսարտան օլմասը . 5. Զըրաաթ, թիճարէթ վէ էմասլի մագսէտլէր իչին մէթթէպլէր քիւշատը . 6. Արնավուսարտան թահսիլ օլունման վէրկինին պիննէֆս Արնավուսուգ իչին իսթիմալ օլունմասը . 7. Զըրաաթ պանգալարընըն թէէսիս էտիլմէսի, վէ սաիրէ : — Փարլամէնթօնըն կէլէն իճթիմանտա զէքրի կէլէն իչկէնճէ մէսէլէսինի գապինէ ճիտտէն թահթը միւթալապա ալմըլ վէ թահգիգաթ իճրա էտէրէք գապահաթըլարը մէյտանա չըգարմաղը հարալիյէ նագարէթի տէրիւհտէ էյլէմիշ տիր : — Մէմալիքի Օսմանիյէտէ պուլունուպ տա Ֆրանսա թէպատար օլտուղունը իտտիս էտէն ճէզալիլիլէրին Ֆրանսա թէպատար տէյու թանըլլապ անա կէօրէ մուամէլէ էտիլմէսինէ տաիր տէվլէթէյն սրասընտա պիր իթիլաֆ վուգու պուլունուղընը Թալլիզ հազըյօր : — Սիվաս վալիսի Մէհմէմէտ էմին պէյ մահալը մէմուրիյէթինէ հիյնի միւվասէլէթինտէ էհալիի պէլտէյէ պիր թագըմ վատըրտա պուլունըպ, անլէրի պիր սէնէ զարֆընտա մէվզըրի իճրայա վազ էտէմէտիյի թագտիրտէ իսթիֆա էտէճէյինի պէյան էթմիշ իտի : Մաթթիթէսիլֆ միւմալիէյհ էլէվէվմ քէնտի իսթիֆասընը թագտիւմ էթմէյէ մէճպուր օլմուշ իտիյի իչիտիլիյօր : — Եւմէնտէ ասաքիրի Օսմանիյէ իլէ Արապ ասիլէր միյանընտա պիր գաչ

մուսաւտէմէլեր վուզու պուլմուշ օլուպ Ա-
րապղար պիր տէֆատա 63 մագթուլ վէ 110
մէճրուհ, վէ տիկէր պիր տէֆատա 10
մագթուլ վէ 25 մէճրուհ պրագարագ ֆի-
րար էթմիլէր տիր: Օսմանլը ապէրլէրինին
զայաթը կէրէք մագթուլ վէ կէրէք մէճ-
րուհ 40 նէֆէր օլմուշ տըր: — Փեօն
թիւրք զազէթաւնտան անլալըլըղնահա.
զարէն Բուսիա Գարս ճիհէթինտէ ապէր
ճէմ էթմէքտէ օլուպ պունըն սէպէպի Սէն
Բեգբուպուրկ Օսմանլը սէֆիրի թարաֆըն.
տան իսթիֆար էտիլաիքտէ պու չէյէ
միւնասէպէթ վէրէն խուսուսըն անճագ
ապէրի մանօվրալար նէթիճէսի օլտուզը
պէյան օլունմըշ տըր: — Էտիրնէտէ Պուլ-
զար մէքթէպի ալիսինտէ թալէպէլէր
մուալլիմլէրտէն իւչիւնիւն ատէմի իգթի.
տարը սէպէպինտէն մէքթէպտէն տէֆ է.
տիլմէլէրինի թալէպ էտէրէք տէրպէրի
թաթիլ էթմիլէր իսէ տէ, միւտի լէյլի
չայիրալէրտէն 100 նէֆէրինի մէքթէպտէն
թարա էտէրէք մէգքիւր հարաքէթի պաս.
տըրմըշ տըր:

Է Բ Մ Է Ն Ի Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Յունվ. 1 Փազար կիւնիւ Գումգափու
Մայր Եկեղեցիտէ էջմիածին Կաթողիկո-
սը Վեհ. Տ. Տ. Մատթէոս Բ.ին իսթի-
րահաթը ըրուհը իլիւն պիր պինի ըրու-
հանի իճրա օլունմըշ օլուպ, անտէ խարի-
ճիյէ, տալիլիյէ վէ նաֆիյէ նազըր-
լարը պիզզաթ հազըր պուլընմըշլար տըր:
Սատրազամ փաշա, Հարպիյէ վէ Ատիլիյէ
նազըրլարը թարաֆընտան իսէ խուսուսի
վէրլիլէր իրապ օլունմըշ տըր: Էճնէպի սէ-
ֆարէթիսանէլէրինտէն վէ սաիր ճէմաաթ-
լարըն հէյէթի ըլտմիլէլէրինտէն եա էսալէ-
թէն եա տա վէքեալէթէն կէլմիշ օլան պէօ-
յիւք պիր իզաիհամ տալի հազըր պուլուն-
մըշլար տըր: — Պու միւնասիպէթլէ Դուրեան
Սրբազան պիր մէրսիյէ իրապ էտէրէք միւ-
թէվէֆֆա Իզմիրլեան Կաթողիկոսըն Էվսաֆը

զաթիյէսինի վէ քէնտի վէզայիֆի ըրուհա-
նիյէ վէ ճիւմանիյէսինտէ իպրապ էթտիլի
էհլիյէթ վէ իգթիտարը տէրմէյան էթմիշ
տիր: Այինի մէգքիւրտէ հազըր պուլուն-
նան զէվաթը միւհթէրէմէ միյանընտա
էրմ. Գաթօլիք Փաթրիգի Թէրզեան Սր.նըն
զայպուպէթի հազըրընըն վէ պիլիսատէ
էրմ. Ճէմաաթը իւզէրինէ փէք պարիտ պիր
թէէսիր պրագմըշ տըր: Լու Բարոլինին պէ-
յան էթտիլինէ նազարէն կէչէն ճիւմա կիւ-
նիւ էրմ. Գաթօլիքլէրին մէճլիսի ումումի-
սինտէ Թէրզեան Սրբազան սուրէթի զայրի
ըլտմիլէտէ էրմ. Լուս. քիլիսէսինին հէրե-
սիկոս օլտուզընը, վէ Գաթօլիք քիլիսապը-
նըն անլէր իլէ ըրուհանի պիր ալագատա
պուլունամայաճաղընը պէյան էթմիշ տիր:
Փազար կիւնիւ էյլէտէն իւչ սաաթ ոճնկ-
րա էրմ. Գաթ. Փաթրիքի թարաֆընտան
ճամճեան կպիսկոպոս վէ ճամճեան վրդ.
իքի աշխարհականլար իլէ պէրաի թազիյէ
էրմ. Փաթրիքիսանէսինէ կէլէրէք Գնէլ վրդ.
թարաֆընտան գապուլ օլունմուշլար տըր:
— Ս. Կաթողիկոս հազրէթլէրի իլէ պէրա-
պէր էջմիածինէ կիթմիշ օլան Տ. Գրիգորիա
Ծ. Վ. Պալաքեան Իւսկիւտարտա իրապ էթ-
տիլի պիր նութգտա էջմիածին միարան-
լարընըն Իզմիրլեան Սրբազան իլէ փէք սօ-
ղուգ մուամէլէ էտէրէք հէման իւք կիւն-
լէրինտէ պիլէ միւշարիլէյհի իսթիֆա էթ-
մէք նիյէթինէ կէլմէյէ մէճպուր գըլտըգ-
լարընը, վէ միւտտէթի մէմուրիլէթինտէ
տաիմա միւշարիլէյհին թէտպիլլէրինէ մու-
խալիֆէթ էտէրէք գալպինի միւզթարիպ
վէ միւքէտտէր գըլտըգլարընը, հաթթա պէտ
մուամէլէլէրի իլէ միւշարիլէյհին վէֆաթընը
թաճիլ էթտիրտիլլէրինի պէյան էյլէմիշ
տիր: Պիր միւնասիպէթլէ, «Էվլէլա Սուլ-
թան Համիտ պէնի նէֆի էթտի վէ 12 սէ-
նէ իլկէնճէ չէքտիմ, չիմտի տէ միլլէթիմ
պէնի պուրայա նէֆի էթտի, պագալլմ
գաչ այ չէքէճէյիմ» տէմիշ տիր: —
Հնչակեան Ս. Դ. կուսակցութիւնըն Թիւր-

քիյա շիւպէսինն մերքեզի հէյէթի իճ-
լաիյէսի եագընլարաւ քէնտի պէլլի ֆաիլ
ազալարընտան պիրիսի օլան Հմայեակ Ա-
րամեանց էֆ.նին ճէմիյէթաէն թարտ
էտիլտիյինի ըէսմէն իլան էթմիչէր իսէ տէ
շիրքէթի մէգըիւրէնն պաղը մահալլէ
շիւպէլէրի իշպու մուամէլէ ալէյհնտէ
փրօթէթօ էյլէմիչէր տիր :

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Խաթանպօլ Կ. Խ. Շիրքէթի պու գըշ
զարֆընտա կէնճլէրէ իրատ էտիլմէք իւզ-
րէ պիր սըրա նութգլար թէտարիք էյլէ-
միշ տիրլէր : Իլք նութգլը եարըն Տօգ.
Յ. Տէր Ստեփանեան իրատ էտէճէք տիր :
Մատտէսի «Սըհհէթ վէ Սաատէթ : — Բէ-
զալիք Ամէրիգան գըզլար գօլէճի մուալ-
լիմէլէրինտէն Փրօֆ. Միա Կրէկօրինն
թահթը նազարէթինտէ Պայպլ Հաուս
սալճնունտա Իսլամ վէ Խրիսթիան գա-
տընլար իշիւն հըֆզ իւս սըհհէ գաիտէ-
լէրի իւզէրինէ պիր սըրա նութգլար իրատ
էտիլէճէք տիր : — Միսիս Սարգիս Ա. Մ.
Սարգիսեան Ատանա Փրօ. Իտատի մէքթէ-
պինէ պիր Բահնիւմա իհտա էյլէմիշ տիր :
Միսիս Սարգիսեանըն էօրնէյինէ իմթիսալ
էտիլ պաղը միւէստէսլէրէ եա ֆաղիւր
ճէմաւթլարա եա ֆէրտլէրէ Բահնիւմա
իհտա էթմէք իսթէյէնլէր պուլունուր իսէ
հէտիյէլէրի միւնաթիպ մահալլարա կէճն-
տէրիլիր :

ԽԱՐԻՃԻ

Պու եագընլարաւ Թիլէմէնք հիւքիւ-
մէթի մէմէքէթին սահիլ հուտուտու-
նը թահքիւմ էթմէք իշիւն ֆարլամէն-
թօյա պիր լայիհա թագաթիմ էթմիշ օլուպ,
պու լայիհա պիւթիւն էվրօփանըն՝ խու-
սուսա Ինկիլթէրանըն նազարը տիգգա-
թընը ճէլպ էյլէմէքտէ տիր : Պու իսթիհ-
քեամաթըն գարա թարաֆընտա օլմայըպ
տէնիլ ճիհէթինտէ օլմասընտան՝ պունտա

Ալմանեանըն փարմաղը պուլունտուղու վէ
Ինկիլթէրա իլէ մուհարէպէ վուգուընտա
օրատան Ինկիլիզ ասաքիրինն կիրմէսինի
մէն էթմէք իշիւն իհթիյաթքեարանէ պիր
թէրթիպ օլտուղու զանն էտիլմէքտէ տիր :
— Ինկիլիզ պահրիյէ մէմուրլար Արապիս-
թանըն Իրան քէօրֆէզի սահիլինտէ Տէպայ
վէ Մուսգաթտան Իրան թարիգիյէ Աֆղա-
նիսթանա քիւլլիյէթի սիլահ իտիսալ էտիլ-
մէքտէ իտիյինն ֆարգընա վարարագ, Տէ-
պայտա սահիլէ աւքէր չըգարըպ պու շէյի
մէն էթմէյէ չալըշարգլարընտա Արապլար
մուգալլէմէթ էթմիչէր վէ վուգու պուլան
միւսատէմէտէ 40 գատար Արապլար վէ
10—12 գատար Ինկիլիզլէր թէլէֆ օլմուշ
տըրլար : Պու սիլահլարըն Հինտիսթան վէ
Ինկիլիզ օրտուտու ալէյհնտէ իսթիմալ
օլունմագ իհթիմալընա գարչը անը մէն
էթմէք իշիւն Ինկիլիզ հիւքիւմէթի հէր
վասըթայը գուլանաճագ տըր : — Փօր-
թուգալըն փայթաթիսթը Լիզպոնտա եէնի
րէթիմ ալէյհնտէ րէաֆսիօնէր պիր հա-
րաքէթ պաշամըշ իտիյինէ տաիր պիր ըի-
վայէթ չույու պուլմուշ տըր : Պազըլարըն
զաննընճա մէմէքէթտէն թարտ օլունան
րուհպան՝ ճիւմհուրիյէթ ալէյհնտէ զայր ի
միւսաթա խապէրլէր նէշը էտէրէք էհալիյի
թահրիք էթմէքտէ տիրլէր : — Հինտիս-
թանտա Միւսլիմանլար իլէ Հինտիլէր ա-
րասընտա պիր միւնաղաա վուգու պուլ-
մուշ օլուպ էյէր Ինկիլիզ աւքէրլէրի վագ-
թընտա եէթիշմիշ օլմասալար իտի Կալ-
կաթատա պիր իսթիլալ վուգուը միւհթէ-
մէլ իտի : — Լօնտրատա կէլէն կիւն իւշ
փօրիս գաթլ էթմիշ օլան անարշիսթլէր
հիւքիւմէթ թարաֆընտան թագըպ էտի-
լէրէք էնճամ պուլունտուգլարը մահալ
անլալըմըշ վէ խանէ 900 գատար փօրիս
վէ աւքէրլէրլէ իհաթա էտիլմիշ տիր : Ա-
նարշիսթլէր մուգալլէմէթ էտէրէք փօրիս-
լէր իւզէրինէ սիլահ պօշալթմըշլար վէ խա-
նէնն աթէլէ վէրիլմէսի իւզէրինէ էփէյի

փաթեղալըստ վուգու պուլմուշ տըր : Գա-
թիլէրաէն պիրինին ճէսէտի խանէ տէրու-
նինտէ պուլմուշ տըր : — Իսկիլիզ հիւ-
րիւմէթինին Իրան հիւքիւմէթինէ ճէնուպի
էյալէթլէրին ահվալընա աաիր կէօնտէր-
տիյի նօթայա պու քէրրէ Իրան հիւքիւ-
մէթի թէքրարէն պիր ճէվապ կէօնտէրիպ
մէգրիւր էյալէթլէրին իալան Ե հալը իչիւն
հիւքիւմէթ թարաֆընտան հէր պիր վա-
սլթանըն իսթիմալ օլունմագտա իտիյինի ,
վէ պունըն նէթիճէսինտէ օրալարտա ահվա-
լըն էյիլէլմէյէ պաշլատըղընը պէյան էթմիշ
տիր : Իրանըն խարիճիյէ նաղըրը Գուլի խան
խօթիֆա էթմիշ օլուպ անըն եէրինէ Միւհ-
թէրէմ-իւս-Սալթանա նամզէտ տէյու
թագտիմ օլունմագտա տըր : Իրանըն ճէ-
նուպի էյալէթլէրինտէ իճրասը թալէպ է-
տիլէն թէնսիգաթա տաիր Իսկիլթէրրանըն
թալին էթտիյի միւտտէթ խիթամա էր-
մէքտէ օլտուղու միւնասիպէթլէ Գուլի խան
մէսէլէ ի մէգրիւրէտէ մէսուլիյէթ ալթըն-
տա գալմամագ իչիւն խօթիֆա էթմիշ տիր
տէյու զանն օլունույօր : — Չին հիւքիւ-
մէթի էվրօփալը մուհաճիրիյին մուհա-
ֆազասը իչիւն Չինտէ պուլմուշան ասաքիր ի
էճնէպիյէյի տէֆէթմէլէրինի էճնէպի տէ-
ֆարէթխանէլէրինէ թէքլիֆ էթմիշ իսէ
տէ, ճափօնիա սէֆիրի Չինմաչլինին էլէէվմ
պէօյիւք պիր պուհրանը տախիլինին պի-
տայէթինտէ պուլունտըղընտան մէգրիւր
թէքլիֆին գապիլ իւլ իճրա օլամայա-
ճաղընը պէյան էթմիշ տիր : Չինտէ պու
կիւն ումումի պիր իսեան զուհուր էտէ-
ճէյինէ տաիր շայիալար տէվէրան էթմէք-
տէ տիր : Թիւհճարան Չին պանգալարընտա
պուլմուշան փարալարընը էվրօփա պանգա-
լարընա նաղլ էտիյօրլար : Հէր կիւն պիր
թագըմ քիմնէլէր տէրտէսթ օլունըյօրլար :
Ասաքիր հէյէճանտա տըր : — Իթալիտա
էհալի հիւքիւմէթ թարաֆընտան քօլէրա-
նըն տէֆի պապընտա իթթիսաղ էտիլմիշ
օլան թէտապիր ալէյհնտէ իզհարը նա-

խօշուտիտէ պուլմուշարագ Դեկ. 31 տէ
պիր նիւմայիշ իճրա էյլէմիշ տիր : Էհալի
պիր գըշա իւզէրինէ հիւհիւմ էթմիշ օ-
լուպ իւշ մագթուլ պրագարագ փօլիպէր
թարաֆընտան կէրի փիւսկիւրթտիւրիւլ-
միւլչէր տիր : — Թաշքէնտ չէհրի վէ ճիւս-
լընտա Յունկար 5 տէ հարէքեաթը արդիյէ
վուգու պուլմուշ օլուպ 40 նէֆէր թէլէֆ
վէ պիր չօգ քիմնէլէր մէճրուհ օլմուշ տըր-
լար : Վէրնիտէ թէգէլզիւլաթ 5 տագիգէ
տէվամ էթմիշ օլուպ չէհր տախիլինտէրի
մէտաքլինին էքսէրիսի վիրան օլմուշ տըր :

Պու քէրրէ պաղը տիկէր գօլէճլէրտէ
օլտուղու կիպի Թարտուս գօլէճինտէ տախի
մուալլիմ վէ թալէպէտէն պաղըլար ասքէր-
լիյէ տալէթ էտիլմիշ օլտուգլարընտան ,
մէգրիւր գօլէճին ըէտի Տօգ. Գրիսթի պու
մէսէլէյէ տաիր պաղը զէվաթ իլէ կէօրիւշ-
մէք իչիւն կէչէն հաֆթա Տէրիսաատէթէ
կէլմիշ խոթ : Միւմալիլէյ հէրէք Ամէրիգան
տէֆիրի իլէ կէրէք ըիճալը հիւքիւմէթլէ
միւլագաթ էթտիքաէն ոճրա Հարալիյէ
նաղըրը Մահմուտ Շէվքէթ փաշայա տախի
մէսէլէ ի մէգրիւրէյի արզ էյլէմիշ տիր :
Միւշարիլէյ Տօգ. Գրիսթինին մագաէտինի
թապիլպ էտէրէք, տէրհալ Թարտուսա թէ-
լէղրաֆ քէչիտէ վէ գօլէճին մուալլիմ եա
թալէպէլէրինտէն ասքէր արմագ մուամէլէ-
սինին թէէտիլ էտիլմէսինի էմր էտէճէյինի
վատ պուլմուշար տըր : Տօգ. Գրիսթի
Թարտուսա ալտէթ էթմէք իւզրէ տիւն
չէհրիմիզաէն հարաքէթ էյլէմիշ տիր :

Միւսիրի ի մեսուլ վէ սանիպ ի իմքիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՋՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Տէրիսաատէթ, Չաղ հաղճըլար, Յակոբեան խան